

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W GDAŃSKU

Gdańsk, 2006

**OPRACOWANIE PRZYGOTOWANO
W ZESPOLE BADAŃ, ANALIZ I INFORMACJI
WOJEWÓDZKIEGO URZĘDU PRACY W GDAŃSKU**

SPIS TREŚCI

UWAGI DO OPRACOWANIA.....	1
CHARAKTERYSTYKA WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO.....	2
LICZBA I STRUKTURA BEZROBOTNYCH.....	4
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych.....	4
Stopa bezrobocia	6
Bezrobotni według wieku	9
Bezrobotni według poziomu wykształcenia.....	10
Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy	10
Bezrobotni według płci.....	12
Bezrobotni według miejsca zamieszkania	16
BEZROBOTNI BĘDĄCY W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY	21
Bezrobotni długotrwale	21
Bezrobotni do 25 roku życia.....	23
Bezrobotni powyżej 50 roku życia.....	25
Bezrobotni niepełnosprawni	27
PŁYNNOŚĆ BEZROBOCIA	33
PODSUMOWANIE.....	43

UWAGI DO OPRACOWANIA

Opracowanie „Bezrobocie w województwie pomorskim - rok 2005” jest roczną analizą stanu i struktury bezrobocia rejestrowanego i jego płynności, przygotowaną przez Zespół Badań, Analiz i Informacji w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Gdańsku. Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie charakterystycznych cech bezrobocia w pomorskim oraz pokazanie występujących trendów tego zjawiska. Analiza zawiera krótką charakterystykę województwa pomorskiego oraz obejmuje wybrane informacje dotyczące stanu i struktury bezrobocia, z uwzględnieniem:

- cech demograficzno – społecznych,
- miejsca zamieszkania,
- kategorii bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy,
- płynności bezrobocia.

Opracowanie składa się z części opisowej oraz tabelarycznej (aneks statystyczny), prezentującej dane statystyczne według powiatów województwa pomorskiego.

Przy sporządzaniu opracowania opierano się przede wszystkim na danych zawartych w obligatorycznej sprawozdawczości o rynku pracy oraz o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu, sporządzanej przez powiatowe urzędy pracy. Korzystano ponadto z informacji i opracowań Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie, Urzędu Statystycznego w Gdańsku oraz odpowiedniego ministerstwa do spraw pracy. Ponadto, do obliczenia miar i wskaźników potrzebnych do przeprowadzenia niniejszej analizy wykorzystano literaturę z zakresu metod statystycznych.

Kategorie osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy są zdefiniowane w Ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. Nr 99, poz. 1001 z późn. zm). W tekście opracowania definicje osób bezrobotnych długotrwale, bezrobotnych do 25 roku życia i bezrobotnych powyżej 50 roku życia podano według stanu prawnego na 1 listopada 2005 r. Do 1 listopada 2005 r. kategorie tych osób definiowane były w sposób następujący:

- *Bezrobotny długotrwale* – oznacza bezrobotnego pozostającego w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat.
- *Bezrobotny do 25 roku życia* – oznacza bezrobotnego, który w roku kalendarzowym zastosowania wobec niego usług lub instrumentów rynku pracy nie ukończył 25 roku życia.
- *Bezrobotny powyżej 50 roku życia* – oznacza bezrobotnego, który w roku kalendarzowym zastosowania wobec niego usług lub instrumentów rynku pracy ukończył co najmniej 50 lat życia.

Zawarte w opracowaniu dane statystyczne dotyczące stopy bezrobocia dla grudnia 2005 r. nie uwzględniają korekty dokonanej przez Główny Urząd Statystyczny w październiku 2006 r.

CHARAKTERYSTYKA WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Województwo pomorskie usytuowane jest w północnej części Polski i zajmuje powierzchnię ponad 18 tys. km², co stanowi około 6% powierzchni kraju. Region pomorski charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem lokalnych rynków pracy zarówno pod względem zajmowanego obszaru, liczby ludności, rozwoju gospodarczego, jak również liczby bezrobotnych, natężenia bezrobocia oraz jego struktury. Pod względem administracyjnym województwo podzielone jest na 20 powiatów:

- 16 powiatów ziemskich: bytowski, chojnicki, człuchowski, gdański, gdyński, kartuski, kościerski, kwidzyński, lęborski, malborski, nowodworski, pucki, słupski, starogardzki, sztumski, tczewski, wejherowski;
- 4 powiaty grodzkie: Gdańsk, Gdynia, Sopot, Słupsk.

Największy obszar wśród powiatów ziemskich zajmuje powiat słupski oraz bytowski, najmniejszy malborski i pucki.

Województwo zamieszkuje 2199 tys. mieszkańców (stan na 31.XII.2005 r.), tj. około 6% ludności Polski, z czego 67% przypada na skupiska miejskie, 33% żyje na wsiach. Najwięcej mieszkańców liczy miasto Gdańsk – 459 tys. i Gdynia – 253 tys. Najmniejszą liczbą ludności charakteryzują się powiaty nowodworski 35 tys. i sztumski 42 tys. oraz miasto Sopot – 40 tys. osób.

Ludność w wieku produkcyjnym (tzw. potencjalne zasoby pracy) liczyła w końcu 2005 roku 1415 tys. osób, tj. 64,3% mieszkańców województwa (w kraju 64,0%). Alokacja zasobów pracy wynosiła w tym okresie 70% w ośrodkach miejskich i 30% w ośrodkach wiejskich. Procentowy udział aktywnych zawodowo (ludności pracującej i bezrobotnej) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej województwa pomorskiego tzw. współczynnik aktywności zawodowej wg BAEL w IV kwartale 2005 roku ukształtował się na poziomie 53,6% (w kraju 55,2%). Natomiast udział pracujących w liczbie ludności 15 lat i więcej tzw. wskaźnik zatrudnienia wynosił w tym okresie 45,4% (w kraju 45,9%). Struktura osób pracujących w pomorskim w roku 2004 pokazuje, że 65,1% osób pracowało w usługach, 25,3% w przemyśle i 9,5% w rolnictwie (dla porównania w Polsce wskaźniki te kształtowały się odpowiednio 54,5%, 28,3% i 17,3%).

Potencjał gospodarczy województwa pomorskiego wiąże się z takimi dziedzinami jak przemysł stoczniowy, rafineryjny, spożywczy, maszynowy, meblowy, transport i usługi portowe. Szansę na dynamiczny rozwój regionu upatruje się w aktywizowaniu i wspieraniu rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw. Dominującą rolę sektora prywatnego na Pomorzu obrazuje liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w tym sektorze w końcu grudnia 2005 roku - 216 tys. firm, co stanowi ponad 95% wszystkich zarejestrowanych podmiotów. Jak podaje rocznik statystyczny w sektorze prywatnym największą grupę stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (169 tys.), co daje 75% ogólnej liczby podmiotów.

Bezrobocie jest jednym z najważniejszych problemów społeczno - gospodarczych regionu. Liczba bezrobotnych w końcu grudnia 2005 r. wynosiła 159,9 tys. osób, co stanowiło ok. 6% ogółu bezrobotnych w Polsce. Stopa bezrobocia w pomorskim należy do jednej z najwyższych w Polsce. Najniższe bezrobocie występuje w dużych miastach oraz w powiatach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie

aglomeracji trójmiejskiej. Najwyższe odnotowywane jest natomiast w powiatach położonych wzdłuż granic regionu. Są to przede wszystkim obszary zaniedbane, słabo zagospodarowane, często po byłych PGR-ach.

Jednym z istotnych uwarunkowań dla kształtowania się poziomu zatrudnienia oraz bezrobocia w województwie pomorskim, podobnie jak w całym kraju, są zmiany demograficzne. Niekorzystnym zjawiskiem w pomorskim jest starzenie się zasobów pracy. W 2005 r. liczba ludności w wieku niemobilnym stanowiła 37,0% ogółu ludności w wieku produkcyjnym, do roku 2010 udział ten wzrośnie do 37,2%, a w perspektywie 2030 roku do 45,5%. Jednakże mimo procesu starzenia się polskiego społeczeństwa, w świetle prognoz demograficznych GUS, liczba ludności w wieku produkcyjnym w województwie pomorskim będzie wzrastać przez najbliższych kilka lat. Proces zmniejszania się tej populacji rozpocznie się w roku 2010 i dotyczyć będzie tylko ludności w miastach, na wsi natomiast liczba ludności w wieku produkcyjnym będzie cały czas wzrastać.

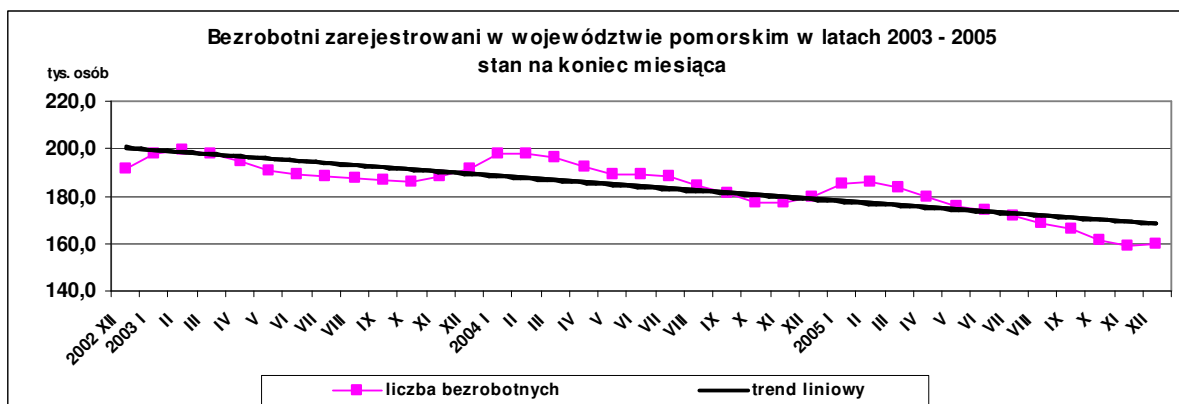
LICZBA I STRUKTURA BEZROBOTNYCH

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych

Rok 2005 w województwie pomorskim charakteryzował się kontynuacją korzystnych zmian na rynku pracy. Utrzymała się tendencja spadkowa liczby bezrobotnych, zapoczątkowana w 2003 roku. Liczba bezrobotnych według stanu na dzień 31 grudnia 2005 r. wynosiła 159900 osób i była niższa o 19758 osób (o 11,0%) od stanu na koniec 2004 r., oraz o 31625 (o 16,5%) od stanu w końcu 2003 roku. Spadek liczby bezrobotnych w 2005 r. w pomorskim był najwyższym względnym spadkiem liczby bezrobotnych w Polsce.

Lata 2003 – 2005 przyniosły zmianę trendów w całym kraju. W końcu grudnia 2005 roku liczba bezrobotnych w Polsce wynosiła 2773,0 tys. osób i była niższa o 226,6 tys. osób (o 7,6%) w porównaniu do stanu na koniec 2004 roku i o 402,7 tys. osób (o 12,7%) w porównaniu z końcem 2003 roku.

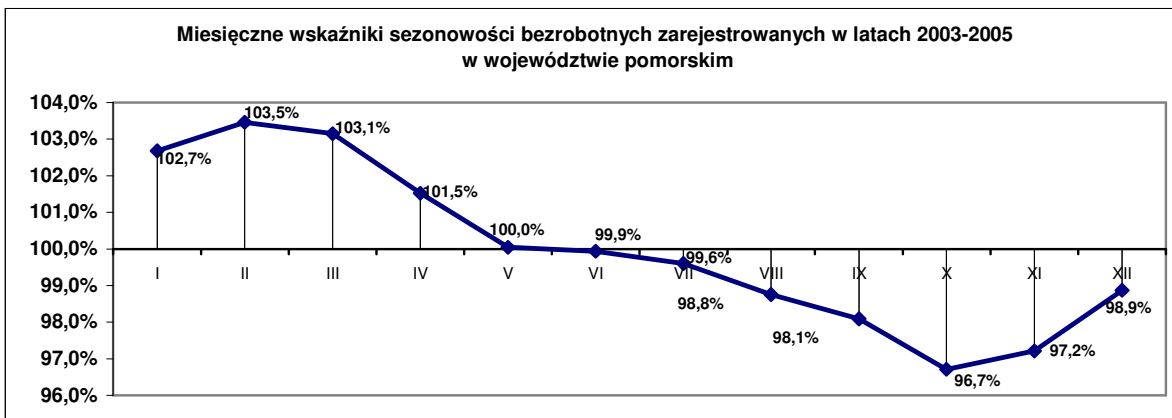
Przyczyn tych zmian należy upatrywać w ożywieniu gospodarczym przejawiającym się m. in. wzrostem zatrudnienia i wzrostem ilości wolnych miejsc pracy. Duże znaczenie dla rynku pracy miała aktywność instytucji rynku pracy i dostępność do ich usług. W końcu 2005 r. na terenie województwa pomorskiego działało, oprócz publicznych służb zatrudnienia, 181 agencji zatrudnienia, 30 gminnych centrów informacji i 14 akademickich biur karier. W roku 2005 osoby bezrobotne mogły również korzystać z działań, realizowanych przez powiatowe urzędy pracy, współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

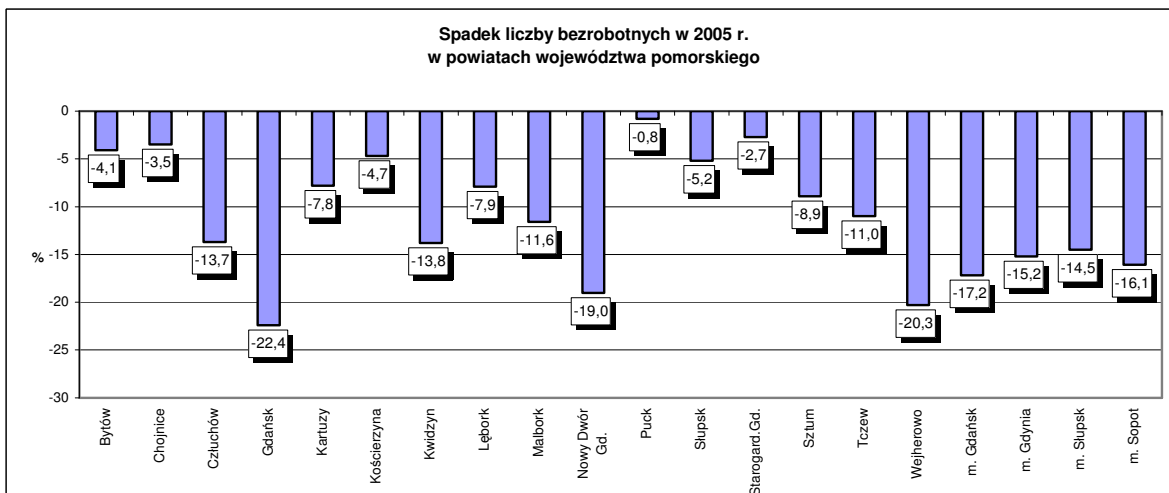
Bezrobocie rejestrowane w województwie pomorskim, podobnie jak w Polsce podlega sezonowości. W początkowych miesiącach roku z powodu sezonowości liczba zarejestrowanych bezrobotnych jest większa od tej wyznaczonej trendem, natomiast od czerwca obserwowane jest mniejsze bezrobocie w odniesieniu do trendu. Zwiększenie liczby bezrobotnych jest spowodowane między innymi rejestracją osób, które straciły pracę w związku z zakończeniem prac sezonowych w budownictwie, rolnictwie i turystyce. Ponadto, często wraz końcem roku wygasają pracownikom okresowe umowy o pracę, jak również następuje powrót do rejestrów bezrobotnych po pracach interwencyjnych i robotach publicznych.

W latach 2003 -2005 największe odchylenia od tendencji kształtowania się liczby bezrobotnych wystąpiły w miesiącu lutym i październiku. W lutym lat 2003 – 2005 z powodu sezonowości liczba bezrobotnych była wyższa od tej wyznaczonej malejącym trendem liniowym średnio o 3,5%. Natomiast w październiku z powodu sezonowości liczba bezrobotnych była mniejsza od tej wyznaczonej trendem średnio o 3,3%.¹

Źródło: obliczenia własne.

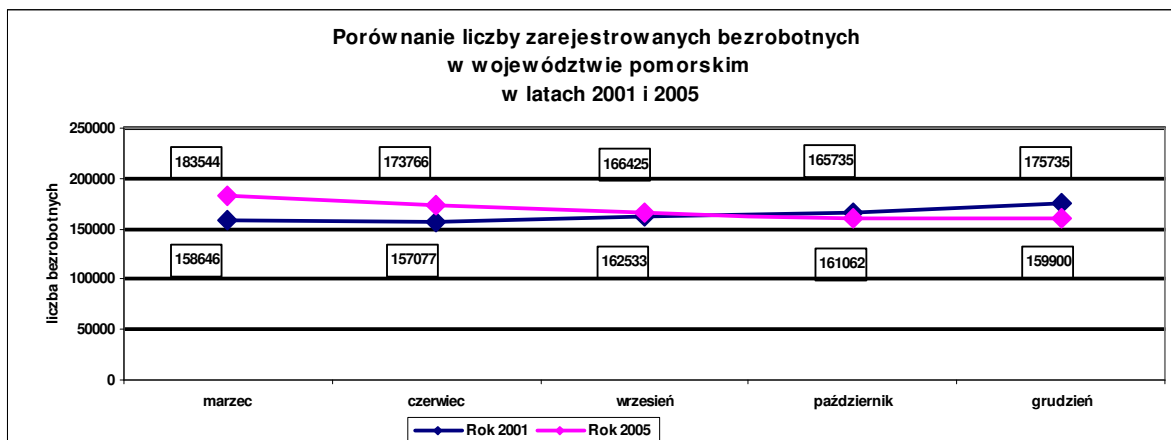
W 2005 roku liczba bezrobotnych zmniejszyła się we wszystkich 20 powiatach. Największy spadek odnotowano w powiecie gdańskim o 22,4% (o 1172 osoby), wejherowskim o 20,3% (o 2310 osób) i nowodworskim o 19,0% (o 1118 osób), natomiast najmniejszy w puckim o 0,8% (o 40 osób), starogardzkim o 2,7% (o 368 osób) i chojnickim o 3,5% (o 355 osób).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

¹ Wskaźniki sezonowości miesięcznej z uwzględnieniem tendencji rozwojowej obliczone zostały zgodnie ze wzorami zawartymi w: Makać W. (1996), *Podstawowe metody statystyczne w analizie rynku pracy*, Krajowy Urząd Pracy, s. 180.

We wrześniu 2005 r. malejąca liczba bezrobotnych zarejestrowanych w województwie pomorskim zbliżyła się po raz pierwszy do poziomu bezrobocia z września 2001 roku, a w październiku była już zdecydowanie niższa i taka tendencja utrzymywała się do końca 2005 roku.

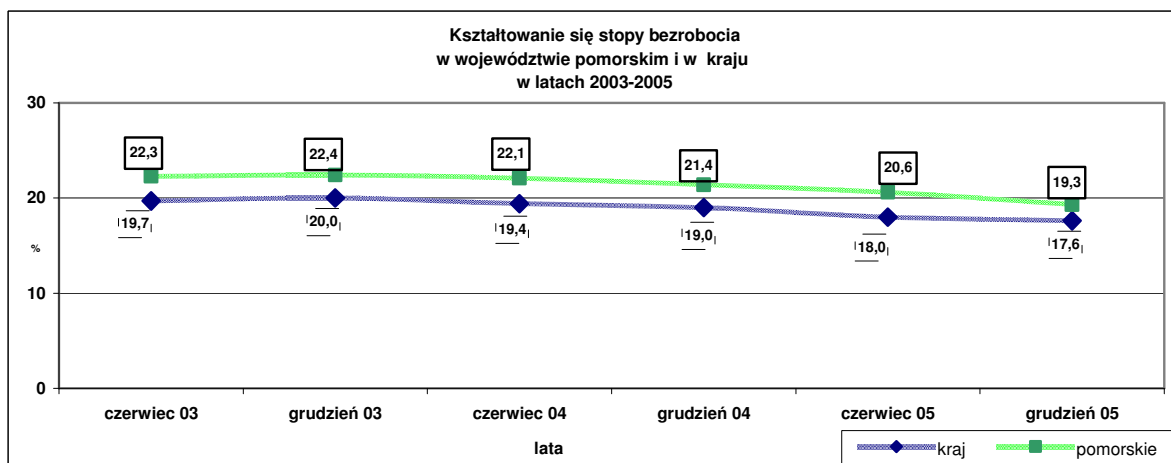

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

Stopa bezrobocia

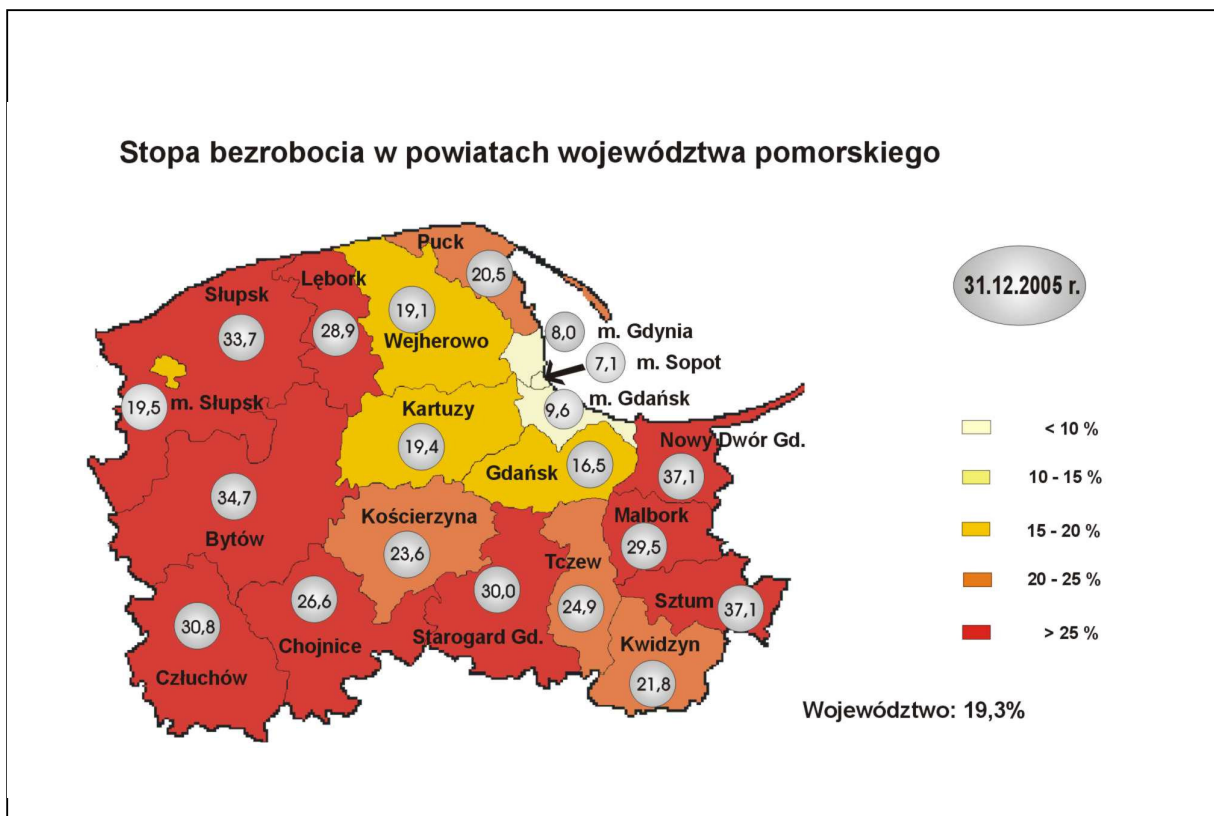
Województwo pomorskie należy do grupy województw w Polsce o wysokiej stopie bezrobocia. W końcu grudnia 2005 r. stopa bezrobocia dla województwa pomorskiego wyniosła 19,3%, a dla kraju 17,6%. W ciągu dwóch ostatnich lat w województwie pomorskim utrzymywała się tendencja spadkowa tego wskaźnika. W roku 2005 stopa bezrobocia w pomorskim zmalała o 2,1 pkt proc. i o 3,1 pkt proc. w latach 2003 - 2005.

W Polsce wystąpił podobny trend zmniejszania się stopy bezrobocia, jednakże charakteryzował się nieco mniejszą dynamiką niż w pomorskim. Spadki stopy bezrobocia wyniosły odpowiednio 1,4 pkt proc. i 2,4 pkt proc. Większa dynamika spadku stopy bezrobocia w województwie zbliża jej wielkość do krajowej. W grudniu 2003 różnica między stopą bezrobocia dla województwa pomorskiego, a stopą bezrobocia dla kraju wyniosła 2,4 pkt proc., a w grudniu 2005 r. – 1,7 pkt proc.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Charakterystyczną cechą bezrobocia w województwie pomorskim jest występowanie znacznego terytorialnego zróżnicowania wysokości stopy bezrobocia, wynikającego z nierównomiernego rozwoju społeczno - gospodarczego powiatów. Najniższe bezrobocie występuje w dużych miastach oraz powiatach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie Trójmiasta. Najwyższe bezrobocie odnotowywane jest natomiast w powiatach położonych wzdłuż granic regionu. Są to przede wszystkim obszary byłych PGR-ów. Różnica pomiędzy najwyższą a najniższą stopą bezrobocia w powiatach wyniosła w końcu 2005 r. - 30 pkt proc. (powiat sztumski i nowodworski – 37,1%, Sopot - 7,1%) i w odniesieniu do roku 2004 zmniejszyła się o 3 pkt proc.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Spadek stopy bezrobocia odnotowany w 2005 r. dotyczył wszystkich powiatów województwa. Najwyższy spadek stopy bezrobocia w roku 2005 wystąpił w rejonie o największym natężeniu bezrobocia, czyli w powiecie nowodworskim o 5,3 pkt proc. oraz w powiatach gdańskim o 4,1 pkt proc. i wejherowskim o 4,0 pkt proc., natomiast najniższy w powiecie puckim o 0,4 pkt proc., chojnickim i starogardzkim o 0,9 pkt proc.

Stopa bezrobocia wg powiatów w województwie pomorskim w latach 2004 – 2005 r.

POWIAT	Stopa bezrobocia 31.12.2004	Stopa bezrobocia 31.12.2005	Spadek w okresie grudzień 2004 r. - grudzień 2005
BYTÓW	35,9	34,7	-1,2
CHOJNICE	27,5	26,6	-0,9
CZŁUCHÓW	34,3	30,8	-3,5
GDAŃSK	20,6	16,5	-4,1
KARTUZY	20,9	19,4	-1,5
KOŚCIERZYNA	24,7	23,6	-1,1
KWIDZYN	24,7	21,8	-2,9
LĘBORK	31,0	28,9	-2,1
MALBORK	32,4	29,5	-2,9
NOWY DWÓR GD.	42,4	37,1	-5,3
PUCK	20,9	20,5	-0,4
SŁUPSK	35,2	33,7	-1,5
STAROGARD GD.	30,9	30,0	-0,9
SZTUM	39,6	37,1	-2,5
TCZEW	27,4	24,9	-2,5
WEJHEROWO	23,1	19,1	-4,0
<i>Miasta na prawach powiatu</i>			
GDAŃSK	11,5	9,6	-1,9
GDYNIA	9,4	8,0	-1,4
SŁUPSK	22,4	19,5	-2,9
SOPOT	8,5	7,1	-1,4
WOJEWÓDZTWO	21,4	19,3	-2,1
KRAJ	19,0	17,6	-1,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Bezrobotni według wieku

W województwie pomorskim, według danych na koniec 2005 r., prawie 50% osób bezrobotnych stanowili młodzi ludzie poniżej 34 roku życia. Duży odsetek stanowiły również osoby bezrobotne powyżej 45 roku życia (29,5%). W 2005 r. największy spadek liczby bezrobotnych odnotowano w grupie osób młodych w wieku 18-24 lata (o 6320 osób, tj. o 15,0%) i w wieku 25-34 lata (o 6551 osób, tj. o 13,0%). Spadek bezrobotnych dotyczył również osób bezrobotnych w wieku 35-44 lata (o 4782 osoby, tj. o 12,6%). W grupie wiekowej 45-54 lata odnotowano najmniejszy spadek liczby bezrobotnych (o 3100 osób, tj. o 7,4%).

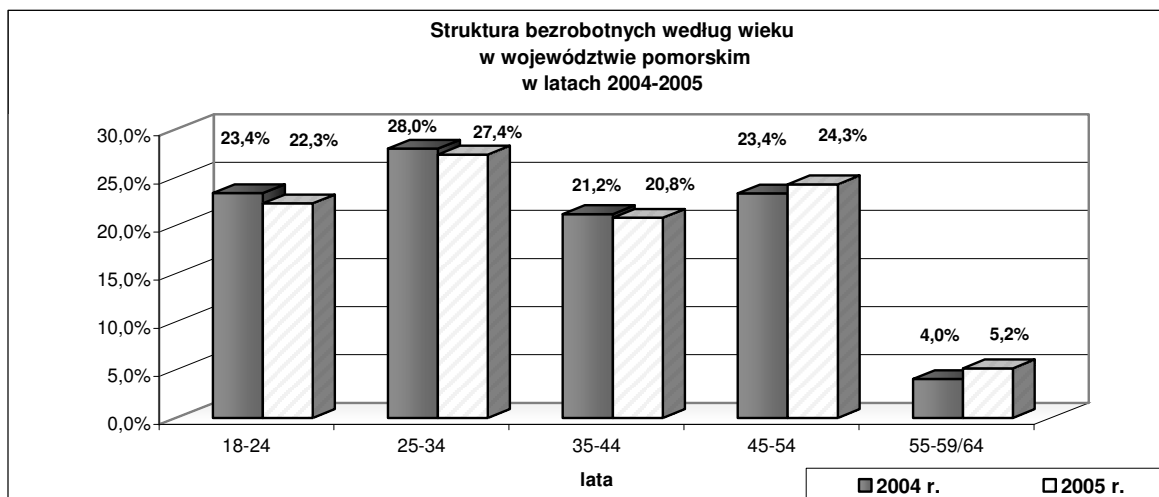
Najmniej liczną grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby powyżej 55 roku życia, których liczba wynosiła w końcu 2005 r. – 8265 osób. Tylko w tej grupie wiekowej odnotowano wzrost liczby osób bezrobotnych (o 995 osób, tj. o 13,7%).

Struktura bezrobotnych według wieku w województwie pomorskim w latach 2004 -2005

Wiek w latach	Zarejestrowani bezrobotni				wzrost / spadek	
	2004	2005	2004	2005	liczba osób	%
	w liczbach bezwzględnych		w %			
18 – 24	42004	35684	23,4%	22,3%	-6320	-15,0%
25 – 34	50332	43781	28,0%	27,4%	-6551	-13,0%
35 – 44	38086	33304	21,2%	20,8%	-4782	-12,6%
45 – 54	41966	38866	23,4%	24,3%	-3100	-7,4%
powyżej 55	7270	8265	4,0%	5,2%	995	13,7%
Ogółem	179658	159900	100,0%	100,0%	-19758	-11,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

Odnotowane zmiany wpłynęły na zwiększenie udziału w ogólnej liczbie bezrobotnych osób powyżej 45 roku życia i na zmniejszenie udziału młodszych kategorii wiekowych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

Bezrobotni według poziomu wykształcenia

Osoby bezrobotne zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy województwa pomorskiego, to w większości osoby słabo wykształcone. W końcu 2005 r. 108531 osób bezrobotnych, tj. blisko 70% ogółu bezrobotnych stanowiły osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe oraz gimnazjalne i poniższe. W rejestrach bezrobotnych odnotowano ponadto 31686 osób (19,8%) z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, 12345 osób (7,7%) z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz 7338 osób (4,6%) z wykształceniem wyższym.

W roku 2005 spadek liczby bezrobotnych odnotowano wśród bezrobotnych na wszystkich poziomach wykształcenia. Najwyższy spadek dotyczył grup o najniższych kwalifikacjach zawodowych. Liczba bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym zmniejszyła się o 8834 osoby (o 14,0%), z wykształceniem gimnazjalnymi i poniżej o 6801 osób (o 11,1%).

Najmniejsze spadki liczby bezrobotnych dotyczyły osób posiadających wykształcenie średnie i wyższe. Liczba osób z wykształceniem wyższym zmniejszyła się o 395 osób (o 5,1%), średnim ogólnokształcącym o 556 osób (o 4,3%) i policealnym i średnim zawodowym o 3172 (o 9,1%), co spowodowało wzrost udziału tych kategorii w ogólnej liczbie bezrobotnych.

Struktura bezrobotnych według wykształcenia w województwie pomorskim w latach 2004 -2005

Wykształcenie	Zarejestrowani bezrobotni				wzrost / spadek	
	2004	2005	2004	2005		
	w liczbach bezwzględnych		w %		liczba osób	%
wyższe	7733	7338	4,3%	4,6%	-395	-5,1%
policealne i średnie zawodowe	34858	31686	19,4%	19,8%	-3172	-9,1%
średnie ogólnokształcące	12901	12345	7,2%	7,7%	-556	-4,3%
zasadnicze zawodowe	63111	54277	35,1%	34,0%	-8834	-14,0%
gimnazjalne i poniżej	61055	54254	34,0%	33,9%	-6801	-11,1%
Ogółem	179658	159900	100,0%	100,0%	-19758	-11,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy

W ewidencji bezrobotnych w pomorskim w roku 2005, podobnie jak w 2004 r., dominowały osoby przebywające bez pracy dłużej niż 12 miesięcy. Osoby pozostające bez pracy od 12 do 24 miesięcy stanowiły 15,5% ogółu bezrobotnych (24706 osób), a pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy 34,6% (55303 osoby). Oznacza to, że ponad połowa bezrobotnych to osoby długotrwale pozostające bez pracy. Długotrwale pozostawanie bez pracy zmniejsza szanse na znalezienie nowej pracy, wpływa na status materialny i społeczny tych osób oraz ich rodzin, i może zagrażać patologiami społecznymi.

W porównaniu do roku 2004 liczba bezrobotnych pozostających bez pracy długotrwale wyraźnie zmniejszyła się - najwięcej wśród bezrobotnych od 12-24 miesięcy o 7991 osób (o 24,4%) oraz o 7694 osoby (o 12,2%) wśród pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy.

Znacznie mniejsze spadki bezrobotnych odnotowano wśród osób bezrobotnych pozostających bez pracy krócej niż 12 miesięcy, a wśród osób pozostających bez pracy od 1-3 miesięcy odnotowano wzrost o 1211 osób (o 5,4%). Odnotowane zmniejszenie liczby bezrobotnych, szczególnie w grupie osób długotrwale pozostających bez pracy, wpłynęło na zmianę struktury osób bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy. Zmniejszeniu uległ przede wszystkim udział długotrwale bezrobotnych (z 53,3% w 2004 r. do 50,1% w 2005 r.), a zwiększył się udział osób pozostających bez pracy krócej niż 12 miesięcy.

Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w województwie pomorskim w latach 2004 -2005

Czas pozostawania bez pracy w miesiącach	Zarejestrowani bezrobotni				wzrost / spadek	
	2004	2005	2004	2005	liczba osób	%
	w liczbach bezwzględnych		w %			
do 1	11137	10578	6,2%	6,6%	-559	-5,0%
1 – 3	22372	23583	12,5%	14,7%	1211	5,4%
3 – 6	21279	21064	11,8%	13,2%	-215	-1,0%
6 – 12	29176	24666	16,2%	15,4%	-4510	-15,5%
12 – 24	32697	24706	18,2%	15,5%	-7991	-24,4%
powyżej 24	62997	55303	35,1%	34,6%	-7694	-12,2%
Ogółem	179658	159900	100,0%	100,0%	-19758	-11,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGİP-01.

Staż pracy, a za tym zdobyte doświadczenie zawodowe, jest generalnie elementem pomagającym w znalezieniu pracy, nie jest jednak przesłanką kluczową. Według danych na koniec grudnia 2005 r. blisko 30% zarejestrowanych bezrobotnych to osoby bez stażu pracy oraz ze stażem nie dłuższym niż rok. 21,7% stanowiły osoby ze stażem od 1 do 5 lat. Jednocześnie niewiele ponad 46% nie mogących znaleźć zatrudnienia to osoby ze stażem od 5 do 30 lat. W porównaniu do roku 2004 niewielki wzrost liczby bezrobotnych wystąpił tylko wśród osób ze stażem 30 lat i więcej, w pozostałych kategoriach odnotowano spadek liczby bezrobotnych.

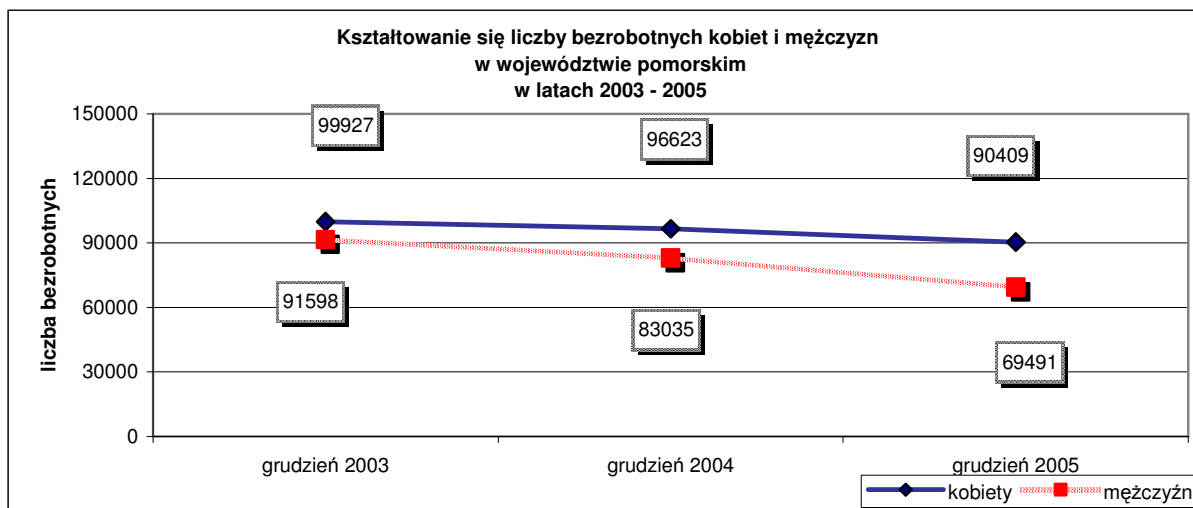
Struktura bezrobotnych według stażu pracy w województwie pomorskim w latach 2004 -2005

Staż pracy	Zarejestrowani bezrobotni				wzrost / spadek	
	2004	2005	2004	2005	liczba osób	%
	w liczbach bezwzględnych		w %			
do 1 roku	23361	20170	13,0%	12,6%	-3191	-13,7%
1 – 5	37293	34700	20,8%	21,7%	-2593	-7,0%
5 – 10	28232	25112	15,7%	15,7%	-3120	-11,1%
10 – 20	33492	29717	18,6%	18,6%	-3775	-11,3%
20 – 30	22539	19387	12,5%	12,1%	-3152	-14,0%
30 lat i więcej	3114	3173	1,7%	2,0%	59	1,9%
bez stażu	31627	27641	17,6%	17,3%	-3986	-12,6%
Ogółem	179658	159900	100,0%	100,0%	-19758	-11,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGİP-01.

Bezrobotni według płci

Analizując sytuację na przestrzeni lat 2003-2005, gdzie wystąpił trend malejący liczby bezrobotnych ogółem, można zauważyć, że spadała zarówno liczba bezrobotnych kobiet jak i mężczyzn. Na koniec 2005 r. liczba bezrobotnych kobiet wynosiła 90409 osób i była niższa o 6214 osób (o 6,4%) od stanu na koniec 2004 r. oraz o 9518 osób (o 8,6%) od stanu w końcu 2003 r. Natomiast w końcu roku 2005 liczba bezrobotnych mężczyzn wynosiła 69491 osób i była niższa o 13544 osoby (o 16,3%) od stanu w końcu roku 2004 oraz o 22107 osób (o 24,1%) w roku 2003. Tempo spadku liczby bezrobotnych kobiet (średniorocznie 4,9%) było wyraźnie słabsze niż mężczyzn (średniorocznie 12,9%), co spowodowało, że udział kobiet w liczbie bezrobotnych ogółem rósł: z poziomu 52,2% w 2003 roku, do 53,8% w 2004 roku i do 56,5% w 2005 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

W kraju sytuacja bezrobotnych kobiet i mężczyzn na przestrzeni lat 2003-2005 wyglądała podobnie jak w pomorskim. Liczba bezrobotnych kobiet zmniejszała się z roku na rok (średnio o 4,7%) i w grudniu 2005 roku wynosiła 1486,4 tys. osób. Liczba mężczyzn zmniejszała się zdecydowanie szybciej niż kobiet (średnio o 8,6%) i w końcu 2005 r. wynosiła 1286,6 tys. osób. Również udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych wykazywał tendencję rosnącą (w roku 2003 kobiety stanowiły 51,5%, w 2004 r. – 52,3% i 53,6% w końcu 2005 roku).

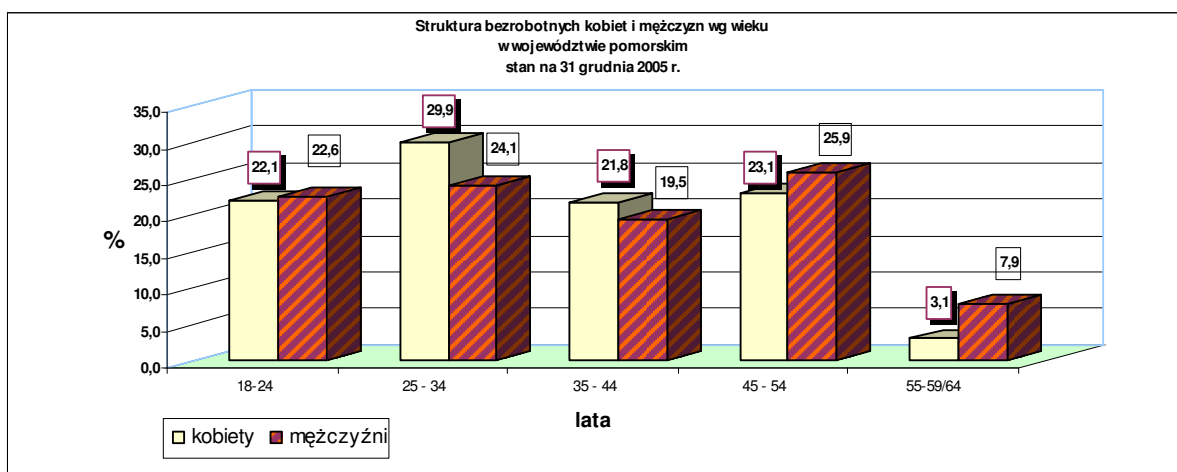
Bezrobocie dotyka przede wszystkim kobiety w wieku mobilnym (tzn. w wieku 18-44 lata). W końcu 2005 r. bezrobotne kobiety w wieku mobilnym stanowiły 73,8% w ogólnej liczbie bezrobotnych kobiet.

Analizując strukturę wiekową bezrobotnych kobiet w pomorskim widzimy, że w końcu roku 2005 dominowały kobiety w wieku 25-34 lata - 27055 osób, które stanowiły 29,9% ogółu bezrobotnych kobiet (w grudniu 2004 r. – 29418 osób, tj. 30,4%). Kolejną najliczniejszą grupą były kobiety w wieku 45-54 lata - 20886 osób, tj. 23,1% (w grudniu 2004 r. – 21319 osób, tj. 22,1%) i w wieku 18-24 lata – 19968 osób, tj. 22,1% (w grudniu 2004 r. – 22190 osób, tj. 23,0%). Liczny był również udział kobiet w wieku 35-44 lata, tj. 21,8% (w grudniu 2004 r. - 22,1%).

Odnotowane w 2005 r. zmniejszenie liczby bezrobotnych kobiet dotyczyło kobiet w wieku mobilnym (spadek o 6221 osób, tj. o 8,5%). Liczba bezrobotnych kobiet w wieku niemobilnym uległa w roku 2005 nieznacznemu zwiększeniu (o 7 osób).

Wśród bezrobotnych mężczyzn w końcu grudnia 2005 roku dominowali bezrobotni mężczyźni w wieku 45 – 54 lata – 17980 osób, tj. 25,9% ogółu bezrobotnych mężczyzn (w grudniu 2004 roku – 20647 osób, tj. 29,7%), natomiast kolejną najliczniejszą grupę stanowili bezrobotni mężczyźni w wieku 25-34 lata - 16726 osób, tj. 24,1% (w grudniu 2004r. - 20914 osób, tj. 30,1%).

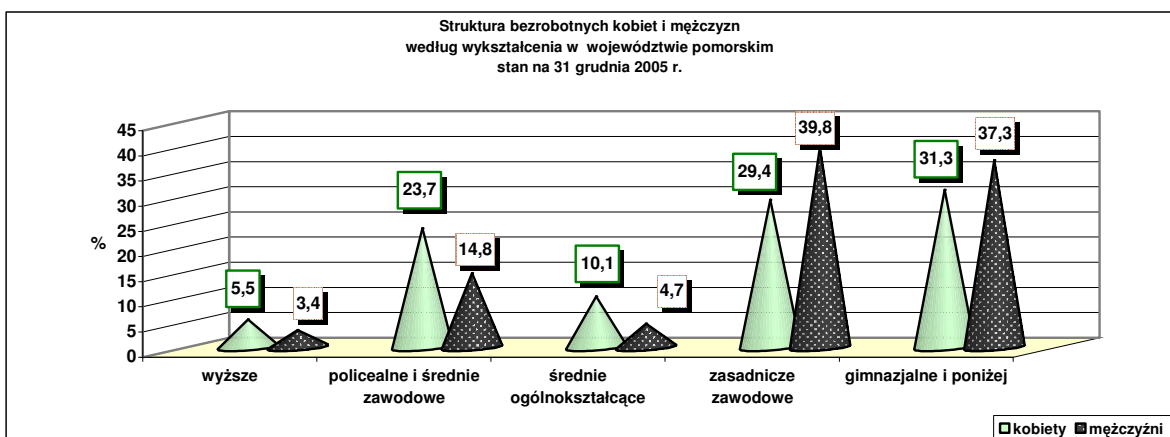
Zmniejszenie liczby bezrobotnych mężczyzn, odnotowane w 2005 r., dotyczyło zarówno grupy osób w wieku mobilnym (spadek o 11432 osoby, tj. o 19,9%), jak i niemobilnym (spadek o 2112 osób, tj. o 8,3%).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

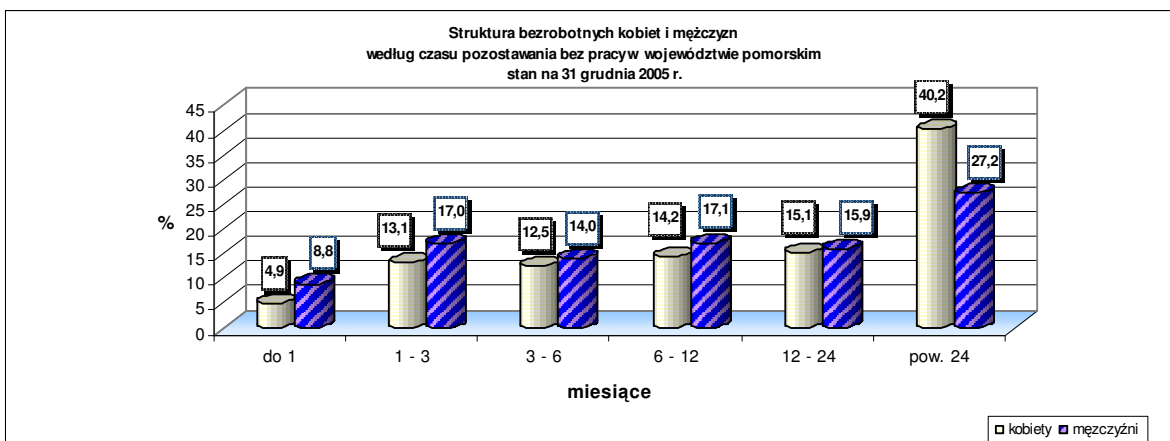
Bezrobotne kobiety w województwie pomorskim są lepiej wykształcone niż mężczyźni. W końcu 2005 r. 39,3% ogółu bezrobotnych kobiet posiadało wykształcenie średnie i wyższe, podczas gdy wśród mężczyzn wykształcenie średnie i wyższe posiadało 22,9% ogółu bezrobotnych mężczyzn. Bezrobotne kobiety z wykształceniem poniżej średniego stanowiły w końcu grudnia 2005 r. 60,7% ogółu bezrobotnych kobiet. Odsetek bezrobotnych mężczyzn z wykształceniem poniżej średniego wynosił w końcu grudnia 2005 r. - 77,2%. Mężczyźni z wykształceniem niższym niż średnie przebywający bez pracy dłużej niż 12 miesięcy stanowili 83,6% ogółu bezrobotnych mężczyzn z tej grupy, zarówno w grudniu 2005 r., jak i 2004 r. (w przypadku kobiet odsetek ten wyniósł w 2005 r. - 70,4%, w 2004 r. – 70,6%). Dane te świadczą o tym, że osoby bezrobotne posiadające niskie wykształcenie mają większe trudności ze znalezieniem pracy i znacznie częściej długotrwale pozostają bez pracy.

Najmniej liczną grupą zarówno wśród bezrobotnych kobiet, jak i mężczyzn stanowiły osoby z wykształceniem wyższym: 5,5% kobiety, 3,4% mężczyźni (w roku 2004 odpowiednio: 5,2% i 3,3%). Wśród tej kategorii osób 29,2% kobiet i 29,7% mężczyzn pozostaje bez pracy dłużej niż 12 miesięcy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

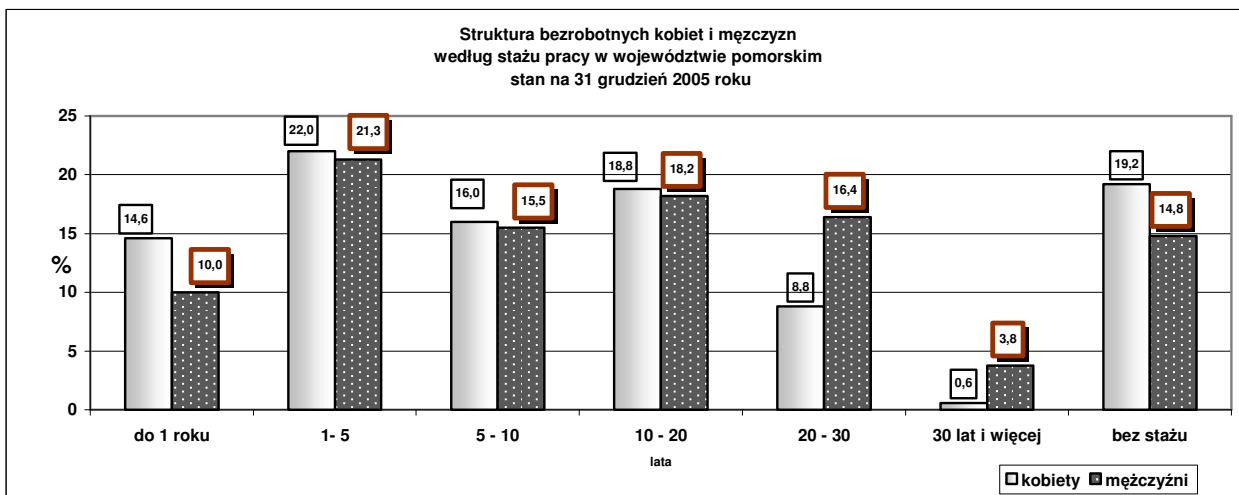
W województwie pomorskim w końcu grudnia 2005 r. ponad połowa bezrobotnych kobiet (55,3%, tj. 50006 osób) pozostawała bez pracy powyżej 12 miesięcy. W stosunku do roku 2004 ich udział zmniejszył się o 3,2 pkt proc. Wśród mężczyzn udział pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy był niższy niż u kobiet i wyniósł 43,1%, a w stosunku do roku poprzedniego zmniejszył o 4,1 pkt proc. Wśród kobiet pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, większość to kobiety, które nie pracowały ponad 2 lata – 36366 osób i stanowiły 40,2% ogółu bezrobotnych kobiet. Mężczyzn pozostających bez pracy powyżej 2 lat było zdecydowanie mniej – 18937 osób i stanowili 27,2% ogółu bezrobotnych mężczyzn.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

W województwie pomorskim na koniec 2005 roku struktura bezrobotnych według stażu pracy wskazuje, że najwięcej bezrobotnych (zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn) było ze stażem pracy od 1-5 lat (kobiety - 19910 osób, tj. 22,0% ogółu bezrobotnych kobiet, mężczyźni – 14790 osób, tj. 21,3% ogółu bezrobotnych mężczyzn). Najmniejszą grupę bezrobotnych w obu kategoriach stanowiły osoby ze stażem powyżej 30 lat pracy. Kobiet w tej grupie było zaledwie 570 osób (0,6%), mężczyzn – 2603 osoby (3,8%), co zapewne wynika z różnicy wieku potencjalnej aktywności zawodowej i przysługujących uprawnień emerytalnych.

Bezrobotne kobiety bez stażu oraz ze stażem bardzo krótkim, do 1 roku, stanowiły łącznie 33,8% (30558 osób) ogółu bezrobotnych kobiet. Udział ten był znacznie niższy u mężczyzn i wynosił 24,8% (17253 osoby). Natomiast o połowę większy niż u kobiet był udział bezrobotnych mężczyzn ze stażem pracy od 20 – 30 lat - 16,4 % (11409 osób), kobiet - 8,8% (7978 osób). Struktura bezrobotnych kobiet i mężczyzn według stażu pracy w końcu 2005 była zbliżona do struktury z końca roku 2004.

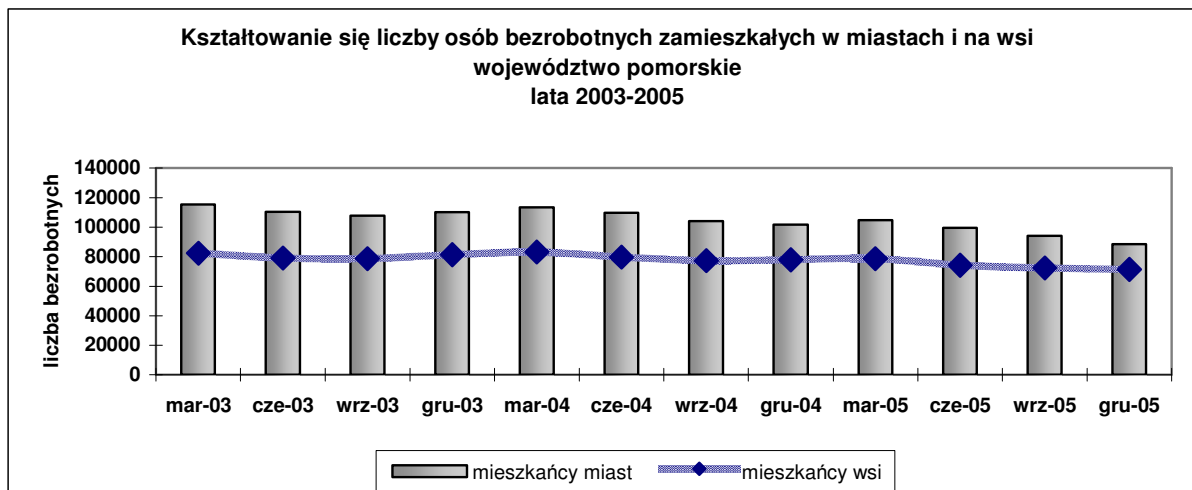
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

Bezrobotni według miejsca zamieszkania

Według danych Urzędu Statystycznego w Gdańsku w końcu grudnia 2005 r. liczba mieszkańców wsi w województwie pomorskim wynosiła 718,9 tys. osób, co stanowiło 32,6% ogółu ludności województwa. W ewidencjach urzędów pracy województwa pomorskiego na koniec grudnia 2005 r. zarejestrowanych było 71402 bezrobotnych mieszkańców wsi, tj. 44,7% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Świadczy to o nadreprezentacji mieszkańców wsi w liczbie bezrobotnych w województwie pomorskim.

Sytuacja osób bezrobotnych zamieszkałych na terenach wiejskich w pomorskim jest trudniejsza niż sytuacja bezrobotnych mieszkańców miast. Bezrobotni mieszkańcy wsi są młodszy, ale znacznie gorzej wykształceni i znacznie częściej pozostają bez pracy dłużej niż mieszkańcy miast.

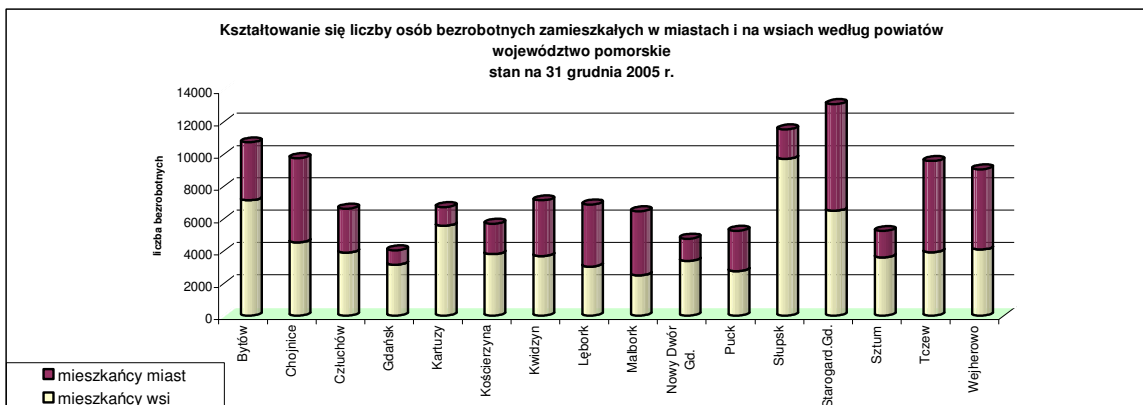
W latach 2003-2005, przy tendencji malejącego bezrobocia w regionie, zmniejszyła się zarówno liczba bezrobotnych mieszkańców miast jak i wsi. Na koniec 2005 r. liczba bezrobotnych mieszkańców miast w województwie pomorskim wynosiła 88498 osób i była niższa o 13283 osoby (o 13,1%) od stanu na koniec 2004 r. oraz o 21732 osoby (o 19,7%) od stanu na koniec 2003 r. W końcu roku 2005 liczba bezrobotnych mieszkańców wsi była niższa o 6475 osoby (8,3%) od stanu na koniec 2004 r. oraz o 9893 osoby (12,2%) od stanu na koniec 2003 r. Tempo spadku liczby bezrobotnych mieszkańców terenów wiejskich było znacznie słabsze (średniorocznie 6,3%) niż w miastach (średniorocznie 10,4%), co oznacza, że udział bezrobotnych mieszkańców wsi w ogólnej liczbie bezrobotnych sukcesywnie rósł: z poziomu 42,4% w grudniu 2003 r., do 43,3% w 2004 roku i 44,7% w 2005 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

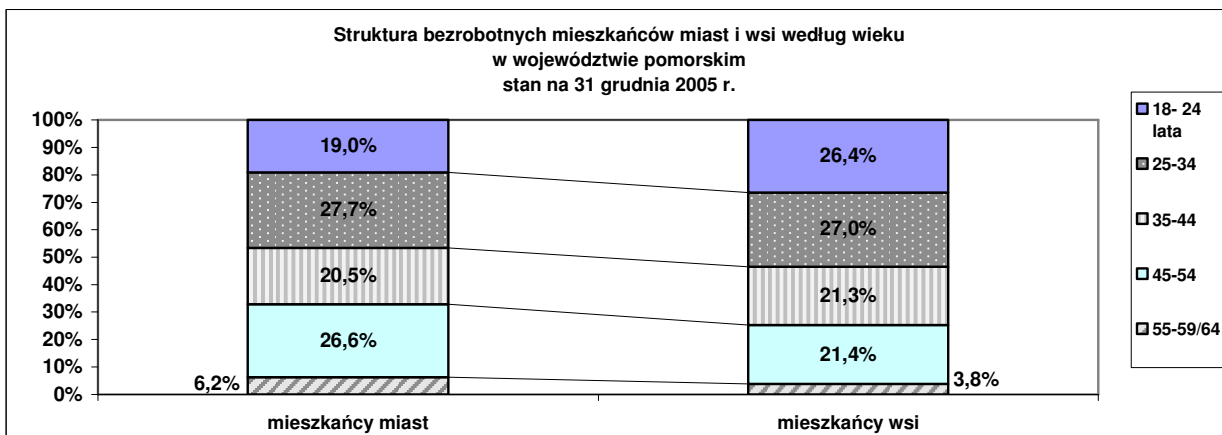
W kraju sytuacja bezrobotnych mieszkańców miast i wsi przedstawiała się podobnie jak w pomorskim. Liczba bezrobotnych mieszkańców wsi zmniejszała się z roku na rok (średnio o 5,6%) i w grudniu 2005 r. wynosiła 1180,4 tys. osób. Liczba bezrobotnych mieszkańców miast natomiast zmniejszała się znacznie szybciej niż mieszkańców wsi (średnio o 7,2%) i w końcu 2005 r. wynosiła 1592,6 tys. osób. Udział bezrobotnych mieszkańców wsi w Polsce w ogólnej liczbie bezrobotnych rósł: z 41,7% w roku 2003, do 42,1% w 2004 roku i 42,6% w roku 2005.

W końcu grudnia 2005 r. największy udział bezrobotnych zamieszkałych na wsi w liczbie bezrobotnych ogółem odnotowano w powiecie słupskim - 84,2% (9722 osób), a także w 3 powiatach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie Gdańska, tzn. w powiecie kartuskim – 82,6% (5566 osób), gdańskim – 78,0% (3160 osób) oraz nowodworskim – 71,0% (3389 osób). Są to powiaty o przewadze ludności wiejskiej w ogólnej liczbie mieszkańców. Natomiast najniższy odsetek bezrobotnych mieszkańców wsi wystąpił w powiecie malborskim – 38,6% (2495 osób), tczewskim – 41,0% (3928 osób) oraz lęborskim – 44,2% (3045 osób). W tych powiatach mieszkańcy wsi stanowią mniejszość wśród ogółu mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

Analizując strukturę bezrobotnych według wieku w pomorskim można zauważyć, że bezrobotni mieszkańcy wsi, to głównie ludzie młodzi. 53,4% ogółu bezrobotnych mieszkańców wsi nie przekroczyła 35 roku życia, podczas gdy w miastach 46,7% ogółu bezrobotnych mieszkańców miast. Najliczniejszą grupę wiekową wśród bezrobotnych mieszkańców wsi województwa pomorskiego stanowili bezrobotni w wieku 25 – 34 lata - 19307 osób, tj. 27,0% oraz w wieku 18 – 24 lata – 18861 osób, tj. 26,4% ogółu bezrobotnych mieszkańców wsi. Kategoria osób w wieku 25 – 34 lata była również najliczniejsza w miastach - 24474 osoby, tj. 27,7%. W odróżnieniu od wsi, drugą kategorią dominującą wśród bezrobotnych mieszkańców miast byli bezrobotni w wieku 45 – 54 lata. Różnice w tych strukturach wynikają m.in. z uwarunkowań demograficznych dotyczących potencjalnych zasobów pracy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

W porównaniu do roku 2004 liczba bezrobotnych mieszkańców wsi w wieku do 34 lat zmniejszyła się o 4478 osób, tj. o 10,5%, natomiast bezrobotnych mieszkańców miast o 8393 osoby, tj. o 16,9%. W związku z tym w końcu 2005 r. udział tej kategorii osób w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców wsi był mniejszy o 1,2 pkt proc. niż w roku 2004, a mieszkańców miast o 2,1 pkt proc.

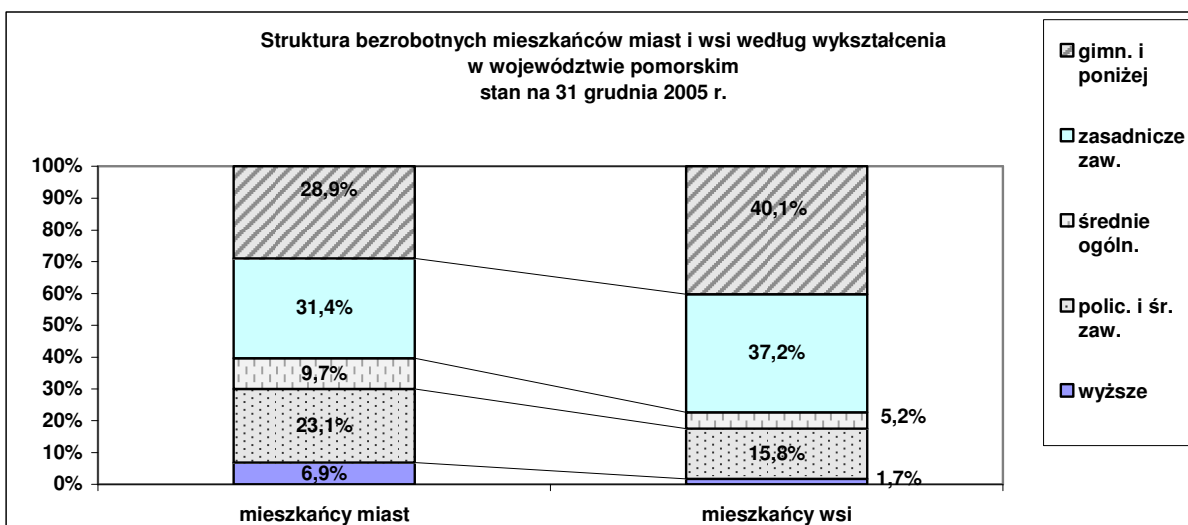
Struktura bezrobotnych mieszkańców wsi i miast według wieku w województwie pomorskim w latach 2004 – 2005

Wiek w latach	Bezrobotni mieszkańcy wsi ogółem. Stan na 31 grudnia 2004 r.		Bezrobotni mieszkańcy wsi ogółem. Stan na 31 grudnia 2005 r.		Wzrost/spadek w roku 2005		Bezrobotni mieszkańcy miast ogółem. Stan na 31 grudnia 2004 r.		Bezrobotni mieszkańcy miast ogółem. Stan na 31 grudnia 2005 r.		Wzrost/spadek w roku 2005	
	Liczba osób	%	Liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
18 - 24	21119	27,1%	18861	26,4%	-2258	-10,7%	20885	20,5%	16823	19,0%	-4062	-19,4%
25 - 34	21527	27,6%	19307	27,1%	-2220	-10,3%	28805	28,3%	24474	27,7%	-4331	-15,0%
35 - 44	17099	22,0%	15206	21,3%	-1893	-11,1%	20987	20,6%	18098	20,5%	-2889	-13,8%
45 - 54	15857	20,4%	15290	21,4%	-567	-3,6%	26109	25,7%	23576	26,6%	-2533	-9,7%
55-59/64	2275	2,9%	2738	3,8%	463	20,4%	4995	4,9%	5527	6,2%	532	10,7%
Ogółem	77877	100,0%	71402	100,0%	6475	8,3%	101781	100,0%	88498	100,0%	13283	13,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

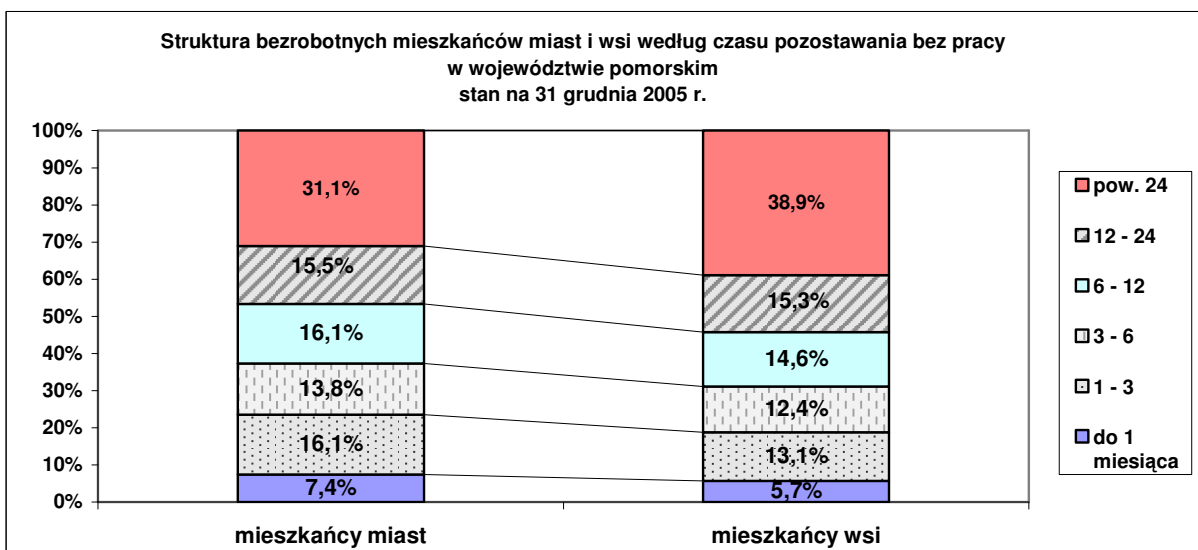
Bezrobotni mieszkańcy wsi są zdecydowanie gorzej wykształceni niż bezrobotni mieszkańcy miast. Bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym i poniżej stanowili 77,3% (55182 osoby) ogółu bezrobotnych mieszkańców terenów wiejskich województwa pomorskiego, podczas gdy wśród bezrobotnych mieszkańców miast stanowili 60,3% (53349 osób). Zarówno w miastach jak i na wsi najmniej wśród bezrobotnych odnotowano osób z wykształceniem wyższym: na wsi – 1,7% (1214 osoby), w miastach – 6,9% (6124 osoby). Różnice w strukturze wykształcenia bezrobotnych mieszkańców miast i wsi potwierdza wielkość względnego wskaźnika podobieństwa struktur równego 0,71.

W porównaniu do roku 2004 w pomorskim liczba bezrobotnych mieszkańców wsi z wykształceniem zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym i poniżej zmniejszyła się (o 6479 osób, tj. o 10,5%), a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zamieszkałych na wsi był niższy o 1,9 pkt proc. Podobnie w miastach, liczba bezrobotnych w tych kategoriach wykształcenia zmniejszyła się (o 9156 osób, tj. o 14,6%), a ich udział był mniejszy o 1,1 pkt. proc. Zwiększyła się natomiast, zarówno na terenach wiejskich (o 40 osób, tj. o 3,4%); jak i w miastach (o 435 osób, tj. o 6,6%) liczba bezrobotnych z wykształceniem wyższym. W związku z tym w końcu 2005 r. udział bezrobotnych mieszkańców terenów wiejskich z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie bezrobotnych zamieszkałych na wsi zwiększył się o 0,2 pkt proc, a w miastach o 0,5 pkt proc.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

Ponad połowa bezrobotnych mieszkańców wsi w województwie pomorskim długotrwale pozostaje bez pracy. W końcu grudnia 2005 roku 38742 osoby bezrobotne z terenów wiejskich, tj. 54,3% ogółu bezrobotnych mieszkańców wsi, pozostawały bez pracy powyżej 12 miesięcy. W stosunku do roku 2004 udział ich zmniejszył się o 3,1 pkt proc. W miastach natomiast udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy był niższy i wynosił 46,4%, a w stosunku do roku poprzedniego zmniejszył się o 3,7 pkt proc. Wśród osób bezrobotnych, na terenach wiejskich, jak i w miastach zdecydowaną większość stanowili bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 2 lat (na wsi - 27783 osób, tj. 38,9% ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi, w miastach nieco mniej - 27520 osób, tj. 31,1% ogółu bezrobotnych zamieszkałych w miastach).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

W województwie pomorskim, na koniec 2005 r., struktura bezrobotnych według stażu pracy wskazuje że, zarówno wśród bezrobotnych mieszkańców wsi, jak i miast, najwięcej osób posiadało staż pracy od 1-5 lat (na wsi - 17124 osoby, tj. 24,0% ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi; w miastach odpowiednio 17576 osób, tj. 19,9% ogółu bezrobotnych zamieszkałych w miastach). Drugą co do wielkości kategorię osób bezrobotnych zamieszkałych w miastach stanowili bezrobotni ze stażem pracy od 10 - 20 lat (17536 osób, tj. 19,8%), a wśród bezrobotnych mieszkańców wsi bez stażu pracy (13562 osoby, tj. 19,0%). Bezrobotni bez stażu oraz ze stażem bardzo krótkim, do 1 roku, stanowili wśród bezrobotnych mieszkańców wsi 32,5% (23176 osób), a wśród bezrobotnych mieszkańców miast - 27,8% (24635 osób).

W roku 2005 zarówno na wsi, jak i w miastach, wzrost liczby bezrobotnych dotyczył jedynie osób ze stażem pracy 30 lat i więcej (na wsi – o 20 osób, tj. o 2,3%; w miastach – o 39 osób, tj. o 1,7%). W pozostałych kategoriach odnotowano zmniejszenie liczby bezrobotnych zarówno na wsi, jak i w miastach.

Struktura bezrobotnych mieszkańców wsi i miast według stażu pracy w województwie pomorskim w latach 2004 – 2005

Wyszczególnienie		Bezrobotni mieszkańcy wsi ogółem. Stan na 31 grudnia 2004 r.	Bezrobotni mieszkańcy wsi ogółem. Stan na 31 grudnia 2005 r.	Wzrost/spadek w roku 2005		Bezrobotni mieszkańcy miast ogółem. Stan na 31 grudnia 2004 r.	Bezrobotni mieszkańcy miast ogółem. Stan na 31 grudnia 2005 r.	Wzrost/spadek w roku 2005 r.	
		liczba osób		liczba osób	%	liczba osób		liczba osób	%
Staż pracy ogółem	do 1 roku	10722	9614	-1108	-10,3%	12639	10556	-2083	-16,5%
	1 - 5	18250	17124	-1126	-6,2%	19043	17576	-1467	-7,7%
	5 - 10	12321	11055	-1266	-10,3%	15911	14057	-1854	-11,7%
	10 - 20	13567	12181	-1386	-10,2%	19925	17536	-2389	-12,0%
	20 - 30	7648	6964	-684	-8,9%	14891	12423	-2468	-16,6%
	30 lat i więcej	882	902	20	2,3%	2232	2271	39	1,7%
	bez stażu	14487	13562	-925	-6,4%	17140	14079	-3061	-17,9%
Ogółem		77877	71402	-6475	-8,3%	101781	88498	-13283	-13,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

BEZROBOTNI BĘDĄCY W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY wybrane kategorie

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001 z późn. zm.) określiła w art. 49 kategorię „osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy”, w stosunku do których mogą być dodatkowo stosowane działania określone w art. 50 - 61.

Do osób tych zaliczono:

- bezrobotnych długotrwale,
- bezrobotnych do 25 roku życia,
- bezrobotnych powyżej 50 roku życia,
- bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych,
- bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 7 roku życia,
- bezrobotnych niepełnosprawnych.

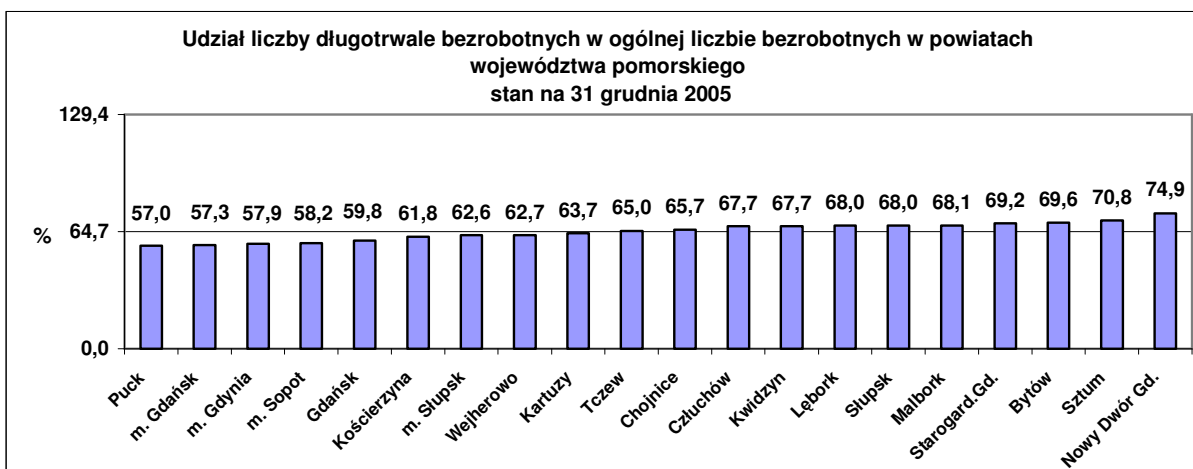
Definiowanie tych kategorii osób wynika z art. 2 ust. 1 ustawy oraz objaśnień do formularza MPiPS – 01 Sprawozdanie o rynku pracy (patrz: Uwagi do opracowania).

Bezrobotni długotrwale

Bezrobotny długotrwale – oznacza bezrobotnego pozostającego w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy (zgodnie z definicją zawartą w art. 2 ust.1 pkt 5 ww. ustawy).

W końcu 2005 roku w województwie pomorskim zarejestrowanych było 103518 osób długotrwale bezrobotnych, tj. 64,7% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Wśród długotrwale bezrobotnych 60,2% (62286 osób) stanowiły kobiety.

Problem długotrwałego bezrobocia dotyczy wszystkich powiatów w województwie pomorskim. Najwięcej osób długotrwale bezrobotnych odnotowano w rejonach o najwyższej stopie bezrobocia. W 11 powiatach udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych był wyższy niż 64,7% (tzn. przewyższał poziom województwa). Największy udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych odnotowano w powiatach: nowodworskim – 74,9% (tj. 3576 osób), sztumskim - 70,8% (3718 osób) i bytowskim – 69,6% (7481 osób). Najmniejszy udział występował: w powiecie puckim – 57,0% (2998 osób), w Gdańsku – 57,3% (10716 osób) i Gdyni – 57,9% (4828 osób).

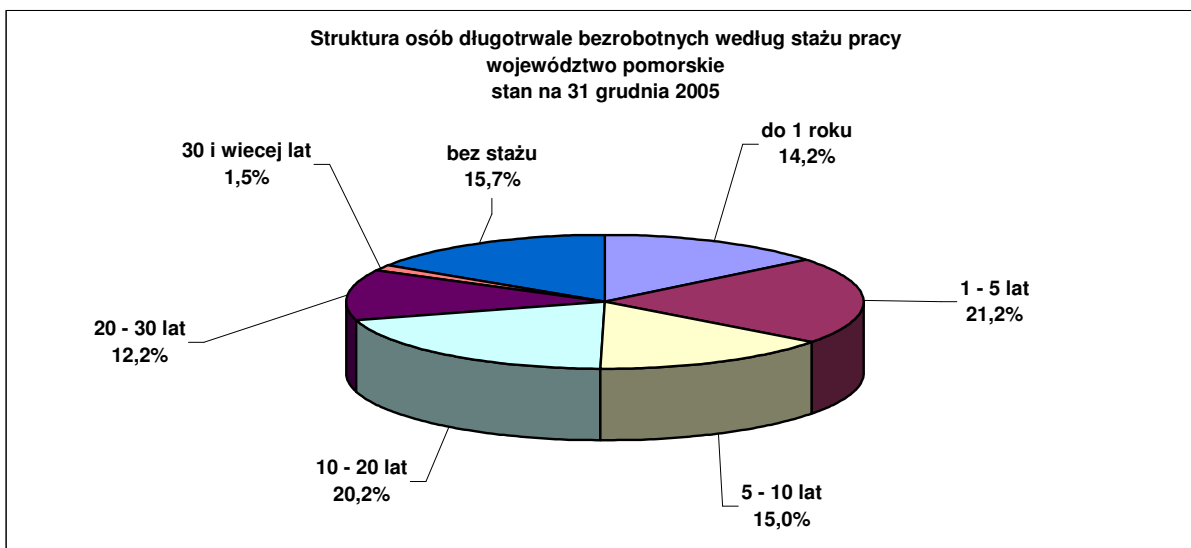

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

Osoby długotrwale bezrobotne w województwie pomorskim, to w dużej części osoby młode. Według danych na koniec 2005 r. 43,1% osób długotrwale bezrobotnych (44580 osób) stanowili ludzie młodzi do 34 lat. Duży odsetek stanowiły również osoby w wieku 45-54 lata - 27,9% (28882 osoby) oraz w wieku 35-44 lata - 22,9% (23692 osoby). Najmniej liczną grupę wśród długotrwale bezrobotnych stanowiły osoby powyżej 55 roku życia, tj. 6,1% (6364 osoby).

Jak pokazują statystyki, osoby długotrwale bezrobotne w pomorskim to w większości osoby charakteryzujące się niskim wykształceniem. Ponad 73% (75669 osób) pozostających długotrwale bez pracy to osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym i poniżej. W rejestrach bezrobotnych odnotowano ponadto 17975 osób (17,4%) bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. Najmniej liczne grupy stanowili bezrobotni legitymujący się wykształceniem średnim ogólnokształcącym - 6677 osób (6,5%) oraz wykształceniem wyższym - 3197 osób (3,1%).

Analizując strukturę osób długotrwale bezrobotnych w województwie pomorskim według stażu pracy można stwierdzić, że posiadanie statusu długotrwale bezrobotnego nie jest w dużym stopniu uzależnione od stażu pracy bezrobotnego. Według danych na koniec 2005 r. prawie 30% zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych to osoby bez stażu pracy i ze stażem nie dłuższym niż rok. Jednocześnie blisko 34% pozostających bez pracy długotrwale to osoby ze stażem powyżej 10 lat, a niewiele ponad 36% to osoby długotrwale bezrobotne ze stażem od 1 do 10 lat.

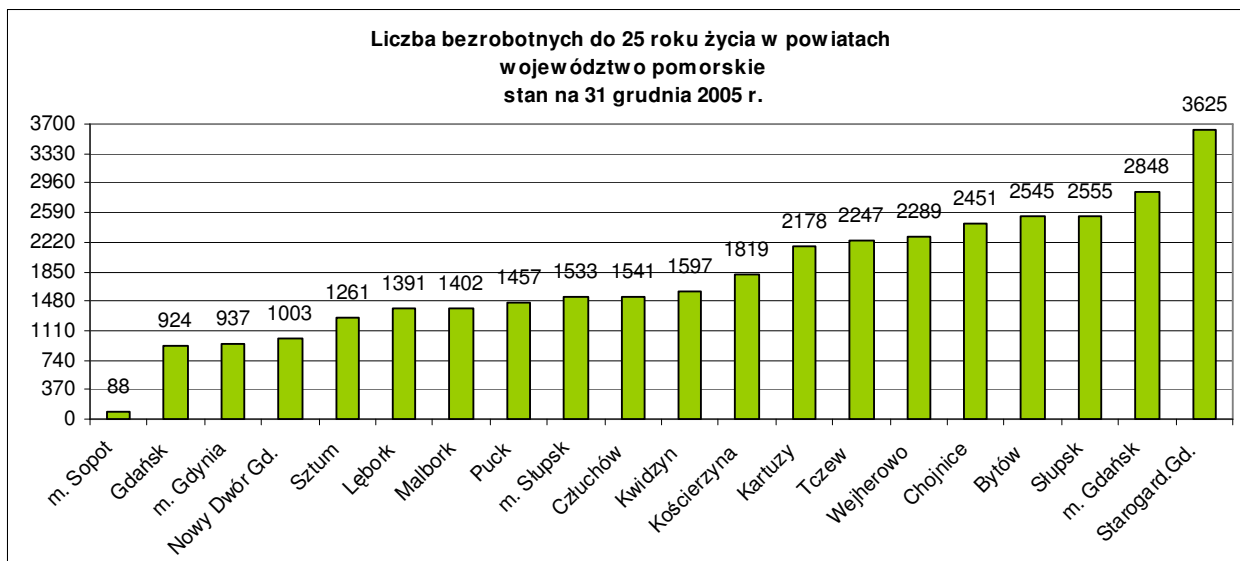
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

Bezrobotni do 25 roku życia

Bezrobotny do 25 roku życia – oznacza bezrobotnego, który do dnia zastosowania wobec niego usług lub instrumentów rynku pracy nie ukończył 25 roku życia (zgodnie z definicją zawartą w art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy).

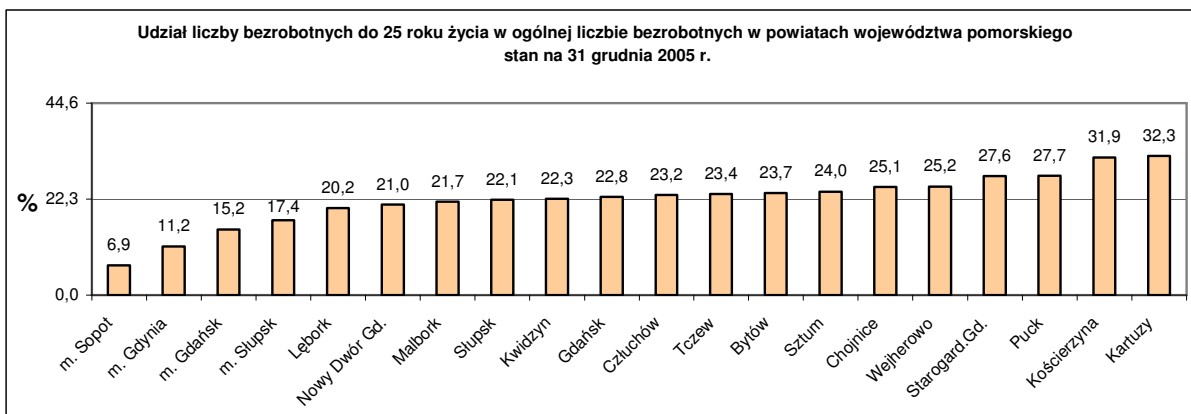
Innymi słowy, przez osobę do 25 roku życia, będącą w szczególnej sytuacji na rynku pracy, należy rozumieć bezrobotnego, który do dnia zastosowania wobec niego usług lub instrumentów rynku pracy nie ukończył 25 roku życia. W związku z tym np. w przypadku urodzin w czerwcu danego roku, od czerwca tego roku bezrobotny nie może być zaliczony do osób w tej grupie i nie może podjąć form aktywizacji przeznaczonych dla tej grupy.

W końcu 2005 roku w województwie pomorskim zarejestrowanych było 35691 osób bezrobotnych do 25 roku życia, tj. 22,3% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Wśród bezrobotnych do 25 roku życia 56,0% (19973 osoby) stanowiły kobiety. Największą liczbę osób bezrobotnych w wieku do 25 lat zarejestrowano w Starogardzie Gdańskim - 3625 osób, natomiast w Gdańsku oraz w 6 innych powiatach województwa (ślupskim, bytowskim, chojnickim, wejherowskim, tczewskim i kartuskim), liczba bezrobotnych tej kategorii wynosiła więcej niż 2 tysiące osób. Najmniej bezrobotnych osób do 25 roku życia zanotowano w Sopocie - 88 osób, w powiecie gdańskim - 924 osoby oraz w Gdyni - 937 osób.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

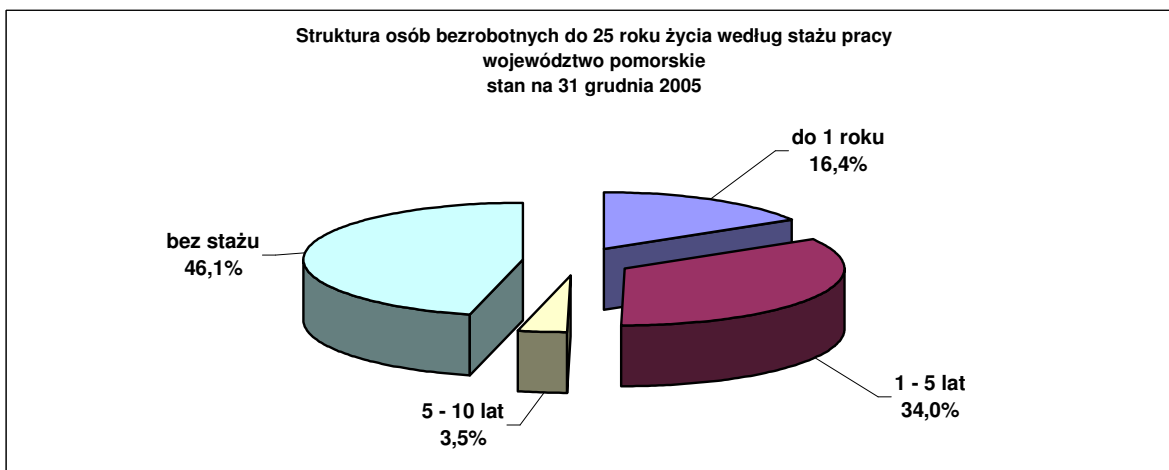
W 11 powiatach województwa pomorskiego udział osób bezrobotnych do 25 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych powiatu przewyższał średnią województwa (22,3%). W powiatach kartuskim i kościerskim bezrobotni do 25 roku życia stanowili ponad 30 procentowy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych (kartuski 32,3%, kościerski 31,9%).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

Istotnym czynnikiem ułatwiającym start zawodowy młodych ludzi jest wykształcenie. W końcu roku 2005 w pomorskim wśród osób bezrobotnych do 25 roku życia 19931 osób, (tj. 55,8%), legitymowało się wykształceniem zasadniczym, gimnazjalnym i poniżej. W ewidencjach odnotowano ponadto 9577 osób, (tj. 26,8%), z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym oraz 5067 osób, (tj. 14,2%), z wykształceniem średnim ogólnokształcącym. Najmniej liczną grupę wśród osób bezrobotnych do 25 roku życia stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (1116 osób, tj. 3,1%).

Wśród młodych ludzi trudności z podjęciem szczególnie pierwszej pracy wynikają głównie z braku doświadczenia zawodowego. W 2005 roku w województwie pomorskim osoby bezrobotne do 25 roku życia bez stażu pracy oraz ze stażem do 1 roku stanowiły 62,5% ogółu bezrobotnych. 37,5% zarejestrowanych bezrobotnych do 25 roku życia, to osoby posiadające staż pracy od 1 do 10 lat.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

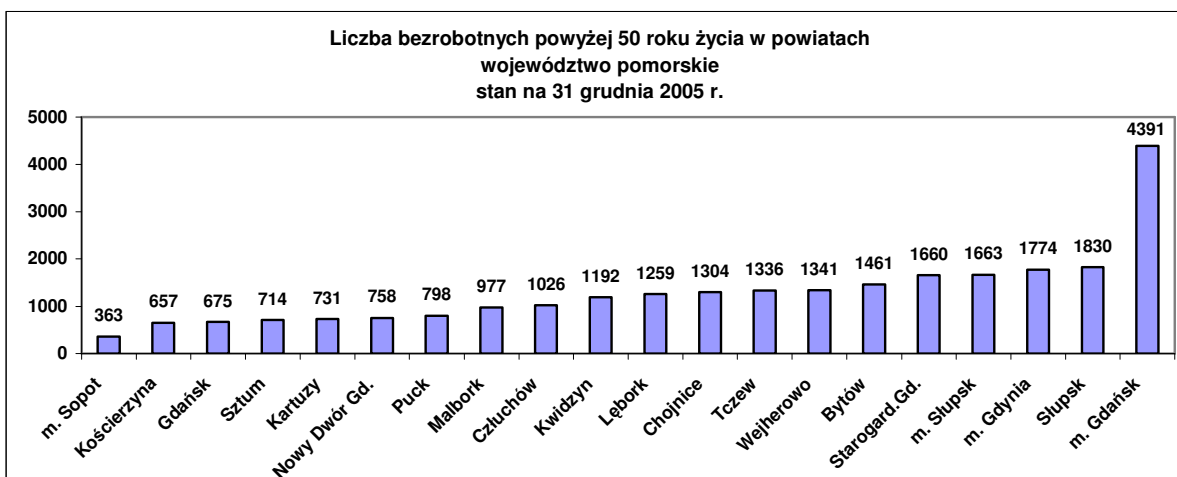
Sytuacja, w której ponad 50% bezrobotnych do 25 roku życia to osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i niższym, a blisko połowa nie posiadała żadnego doświadczenia zawodowego, mogła być powodem, że w końcu 2005 roku 10876 osób, tj. 30,5% tych młodych ludzi pozostawało bez pracy powyżej 12 miesięcy (w tym co druga osoba pozostawała bez pracy dłużej niż 2 lata).

Bezrobotni powyżej 50 roku życia

Bezrobotny powyżej 50 roku życia – oznacza bezrobotnego, który w dniu zastosowania wobec niego usług lub instrumentów rynku pracy ukończył co najmniej 50 rok życia (zgodnie z definicją zawartą w art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy).

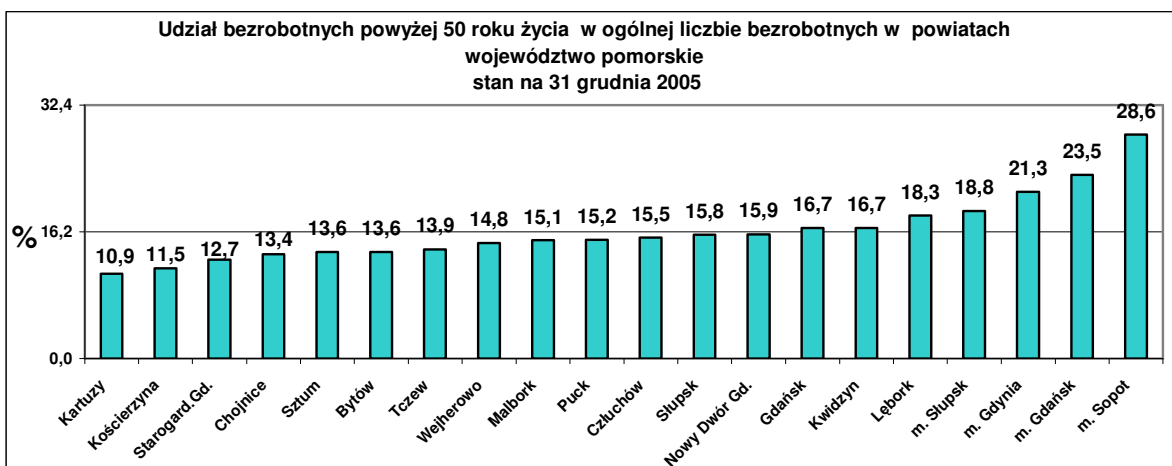
Innymi słowy: przez osobę powyżej 50 roku życia należy rozumieć bezrobotnego, który w dniu zastosowania wobec niego usług lub instrumentów rynku pracy ukończył co najmniej 50 rok życia. W związku z powyższym osoba, która w czerwcu danego roku kończy 50 lat, dopiero od czerwca tego roku może podjąć kierowane do tej grupy formy aktywizacji.

W województwie pomorskim w końcu 2005 roku w rejestrach bezrobotnych znajdowało się 25910 osób powyżej 50 roku życia, tj. 16,2% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Wśród bezrobotnych powyżej 50 roku życia 46,1% (11947 osób) stanowiły kobiety. W 11 powiatach liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia była większa niż tysiąc osób. Największą liczbę osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia odnotowano w Gdańsku – 4391 osób, najmniejszą w Sopocie - 363 osoby.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

W 7 powiatach województwa pomorskiego udział bezrobotnych osób powyżej 50 roku życia był wyższy od poziomu województwa (16,2%). Największy udział tej grupy wiekowej występował w miastach na prawach powiatu: Sopot 28,6%, Gdańsku – 23,5% i Gdyni 21,3%. Najniższy natomiast w powiecie: kartuskim - 10,9%, kościerskim - 11,5% i starogardzkim - 12,7%.

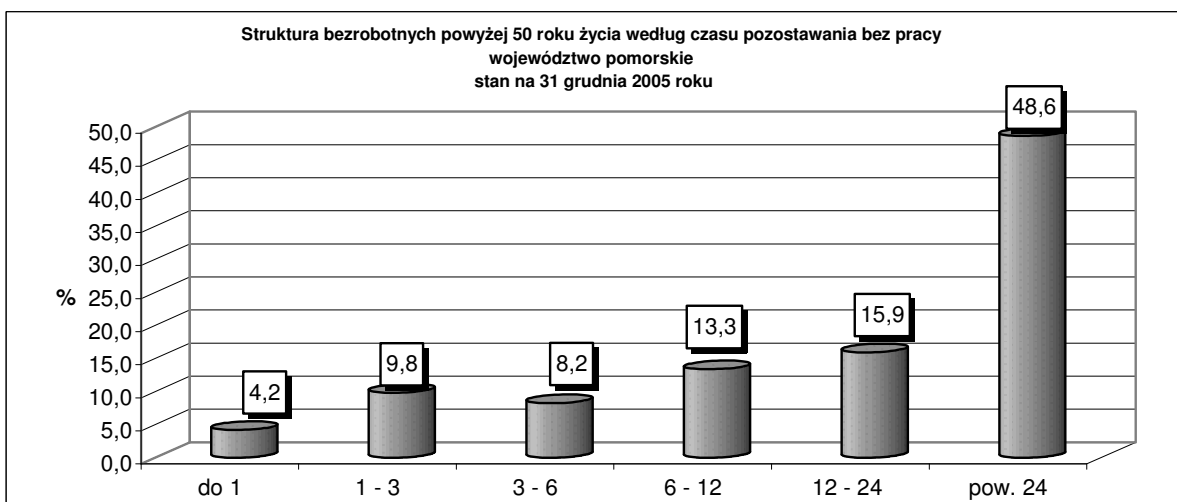

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

Charakterystyczne jest, że powiaty, które wyróżniały się największym udziałem bezrobotnej młodzieży do 25 roku życia, odnotowały najmniejszy odsetek bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku życia tzn. powiaty kartuski i kościerski. Natomiast w miastach na prawach powiatu, charakteryzujących się najniższym odsetkiem bezrobotnych do 25 roku, udział kategorii powyżej 50 roku życia był najwyższy – Sopot, Gdańsk, Gdynia. Charakterystyki te wynikają z uwarunkowań demograficznych województwa pomorskiego.

W województwie pomorskim bezrobotni powyżej 50 roku życia, to w większości osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym i poniżej (19767 osób, tj. 76,3%). W ewidencjach odnotowano ponadto 3866 osób, tj. 15,0% z wykształceniem policealnym oraz średnim zawodowym oraz 1487 osób, tj. 5,7% z wykształceniem średnim ogólnokształcącym. Najmniejszą grupę stanowiły osoby bezrobotne powyżej 50 lat z wykształceniem wyższym (790 osób, tj. 3,0%).

W końcu 2005 r. w ewidencjach powiatowych urzędów pracy odnotowano 16710 osób, tj. 64,5 %, bezrobotnych powyżej 50 roku życia pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, z tego trzy czwarte tj. 12593 osoby pozostawały bez pracy dłużej niż 2 lata.

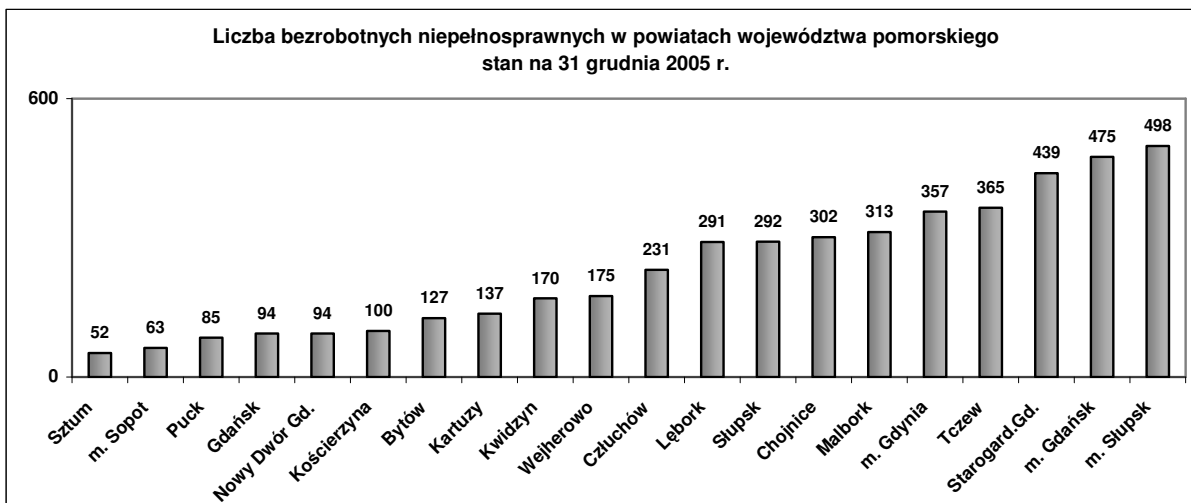
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

Bezrobotni niepełnosprawni

W szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy są osoby bezrobotne niepełnosprawne, gdyż praca stanowi dla nich nie tylko źródło dochodów, ale także najskuteczniejszy sposób rehabilitacji społeczno - zawodowej.

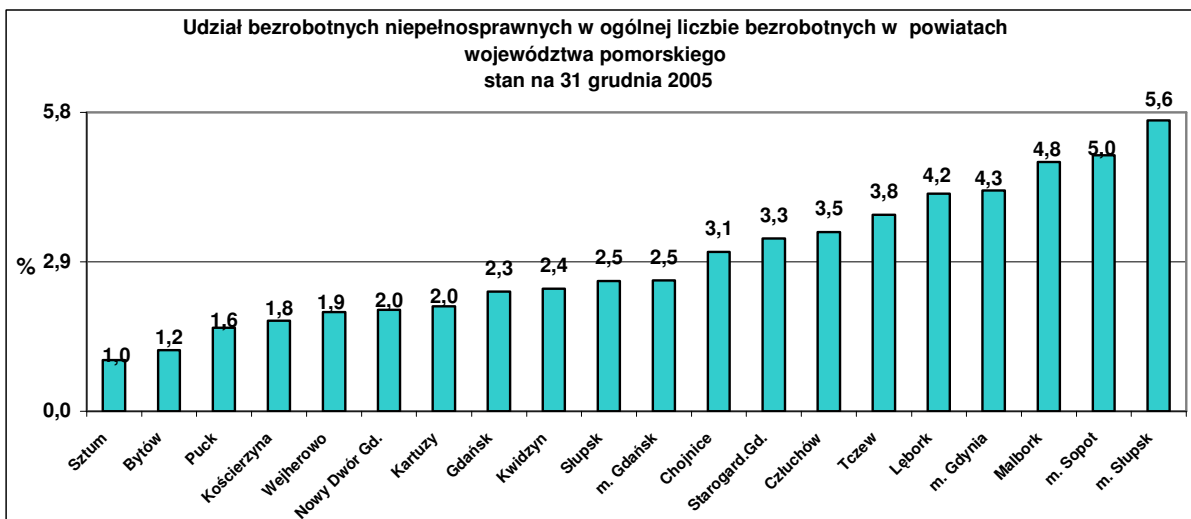
W powiatowych urzędach pracy województwa pomorskiego, w końcu 2005 roku zarejestrowanych było 4660 osób bezrobotnych niepełnosprawnych, w tym 2361 kobiet (56,5%). W roku 2005 odnotowano zmniejszenie liczby bezrobotnych niepełnosprawnych o 292 osoby, tj. o 5,9%. Jednakże udział bezrobotnych niepełnosprawnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w stosunku do roku poprzedniego nieznacznie wzrósł (o 0,1 pkt proc.) i wyniósł 2,9%.

Większość osób bezrobotnych niepełnosprawnych to mieszkańcy miast - 3134 osoby, tj. 67,3% ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych. W ewidencjach powiatowych urzędów pracy województwa pomorskiego największą liczbę bezrobotnych niepełnosprawnych odnotowano w Słupsku (498 osób), Gdańsku (475 osób) i powiecie starogardzkim, najmniejszą natomiast w powiecie sztumskim (52 osoby) i w Sopocie (63 osoby).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MPS-07.

W 9 powiatach województwa pomorskiego, udział osób bezrobotnych niepełnosprawnych w ogólnej liczbie bezrobotnych był wyższy od średniej województwa (2,9%). Największy udział odnotowano w Słupsku tj. 5,6% (gdzie jednocześnie odnotowano największą liczbę bezrobotnych niepełnosprawnych) i w Sopocie - 5,0%. Najmniejszy natomiast w powiecie sztumskim (1,0%) i bytowskim (1,2%).

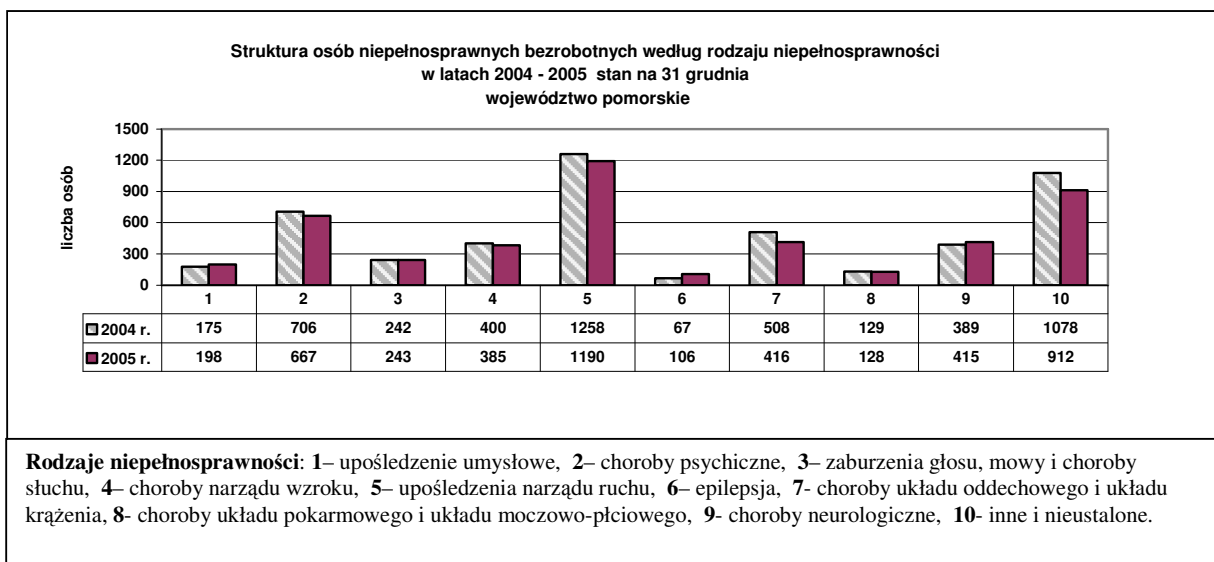
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MPS-07.

Bezrobotni niepełnosprawni w pomorskim to w większości osoby z *lekkim stopniem niepełnosprawności*. W końcu 2005 roku liczba osób bezrobotnych z lekkim stopniem niepełnosprawności wynosiła 3741 osób (80,2% ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych) i była niższa o 475 osób (o 11,3%) od stanu na koniec 2004 r. W związku z tym w roku 2005 udział osób z *lekkim stopniem niepełnosprawności* wśród osób bezrobotnych niepełnosprawnych zmniejszył się o 4,8 pkt proc.

Odwrotna tendencja występuje w grupie osób o *umiarkowanym stopniu niepełnosprawności*. W 2005 roku liczba osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności wynosiła 879 osób i była o 184 osoby (o 26,5%) wyższa niż w roku 2004. Dlatego też w roku 2005 udział osób bezrobotnych o *umiarkowanym stopniu niepełnosprawności* wynosił 18,9% ogółu niepełnosprawnych bezrobotnych i w stosunku do roku poprzedniego wzrósł o 4,9 pkt proc.

Nieliczną grupę zarówno w roku 2005 (40 osób) jak i w roku 2004 (41 osób) stanowiły osoby ze *znacznym stopniem niepełnosprawności*, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych niepełnosprawnych utrzymywał się na poziomie 0,8 – 0,9%.

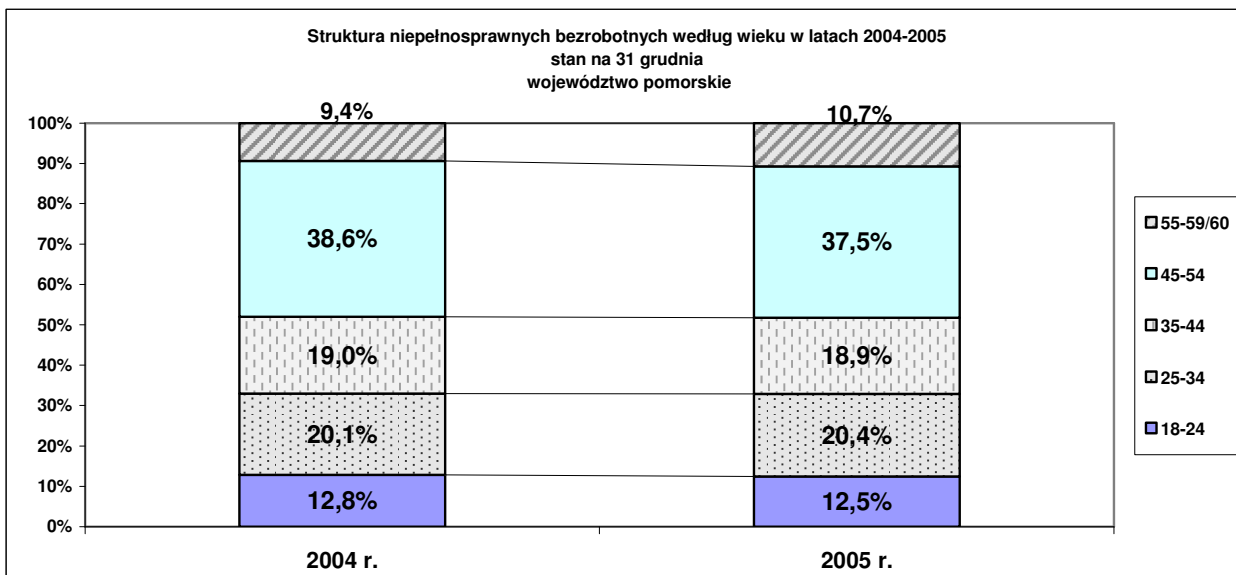
Jedną czwartą niepełnosprawnych bezrobotnych w województwie pomorskim to osoby z *upośledzeniem narządu ruchu*. W końcu 2005 roku liczba osób z tym rodzajem niepełnosprawności wynosiła 1190 osób i zmniejszyła się w porównaniu do roku 2004 o 68 osób (tj. o 5,4%). Drugim, najczęstszym rodzajem niepełnosprawności wśród bezrobotnych są *choroby psychiczne* – 667 osób, liczba bezrobotnych w porównaniu do roku 2004 w tej grupie zmalała o 39 osób (tj. o 5,5%). Wzrost liczby bezrobotnych niepełnosprawnych odnotowano natomiast wśród m.in. niepełnosprawnych z powodu: *epilepsji* o 39 osób (tj. o 58,2%), *upośledzeń umysłowych* o 23 osoby (tj. o 13,1%) oraz *chorób neurologicznych* o 26 osób (tj. o 6,7%).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MPS-07.

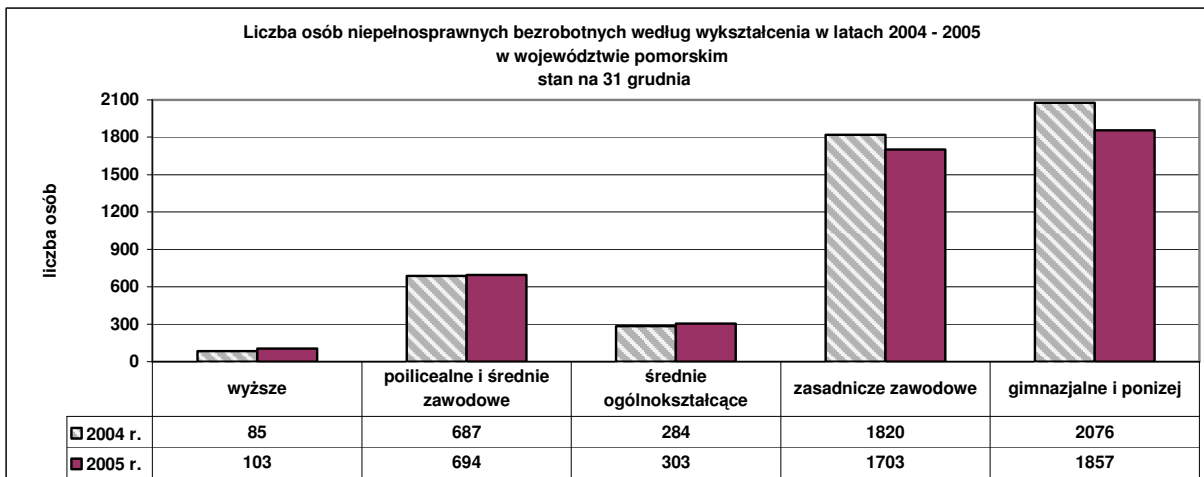
Analizując strukturę wiekową osób bezrobotnych niepełnosprawnych w województwie pomorskim odnotowano, że w końcu 2005 r. dominowały osoby w wieku 45 – 54 lata – 1746 osób, które stanowiły 37,5% ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych oraz osoby młode od 18 – 34 lat – 1531 osób, tj. 32,9%.

W końcu roku 2005 r., w województwie pomorskim, w porównaniu do roku 2004 wystąpił spadek liczby bezrobotnych niepełnosprawnych we wszystkich grupach wiekowych, z wyjątkiem osób 55 -59/60 lat. Największe zmniejszenie liczby bezrobotnych niepełnosprawnych dotyczyło osób w wieku 45 – 54 lata o 166 osób (o 8,7%), zwiększenie natomiast w grupie wiekowej 55 – 59/60 lat o 36 osób (o 7,7%).

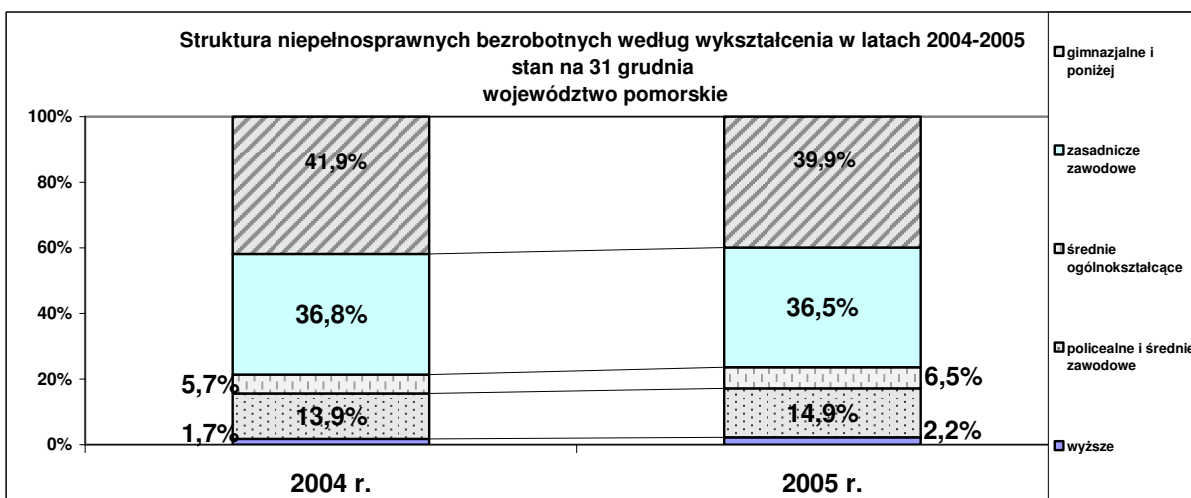
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MPS-07.

Osoby bezrobotne niepełnosprawne w województwie pomorskim cechuje niski poziom wykształcenia. W końcu 2005 r. bezrobotni niepełnosprawni z wykształceniem zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym i poniżej stanowili 76,4% (3560 osób) ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych, natomiast osoby z wykształceniem wyższym jedynie 2,2% (103 osoby).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MPS-07.

W porównaniu do roku 2004 liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym i poniżej zmniejszyła się (o 336 osób, tj. o 8,6%), a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych niepełnosprawnych był niższy o 2,3 pkt proc. Zwiększyła się natomiast liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych z wykształceniem wyższym (o 18 osób, tj. o 21,2%) oraz ich udział o 0,5 pkt proc. W końcu 2005 r. bezrobotni niepełnosprawni z wykształceniem średnim ogólnokształcącym stanowili 6,5% ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych, natomiast z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym – 14,9% (w 2004 r. odpowiednio – 5,7% i 13,9%).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MPS-07.

W roku 2005 w pomorskim wśród bezrobotnych niepełnosprawnych największe zmniejszenie liczby bezrobotnych odnotowano wśród osób pozostających bez pracy powyżej 2 lata (o 212 osób, tj. o 12,4%) oraz pozostających bez pracy od 12 – 24 miesięcy (o 125 osób, tj. o 14,2%). W związku z tym największy spadek udziałów osób niepełnosprawnych w ogólnej liczbie osób niepełnosprawnych bezrobotnych wystąpił wśród pozostających bez pracy powyżej 2 lat (o 2,4 pkt proc.) i od 12 – 24 miesięcy (o 1,5 pkt proc.). Zwiększenie liczby bezrobotnych niepełnosprawnych oraz wzrost ich udziałów w ogólnej liczbie bezrobotnych niepełnosprawnych dotyczyło osób pozostających bez pracy od 1 do 3 miesięcy oraz od 3 do 6 miesięcy.

W 2005 roku w województwie pomorskim mimo znacznych zmniejszeń liczby bezrobotnych w stosunku do roku poprzedniego blisko połowa osób bezrobotnych niepełnosprawnych długotrwale pozostawała bez pracy. Według stanu na 31 grudnia 2005 r. 2258 osób, tj. 48,5% ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych, pozostawało bez pracy powyżej 12 miesięcy, w tym większość, tj. 66,4% (1500 osób) pozostawało bez pracy ponad 2 lata.

Struktura niepełnosprawnych bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy w latach 2004 – 2005 w województwie pomorskim

Czas pozostawania bez pracy	Zarejestrowani niepełnosprawni bezrobotni - stan w dniu 31 grudnia				Wzrost/Spadek	
	Liczba osób		Udział w ogółem		Liczba osób	Pkt proc.
	2004 r.	2005 r.	2004 r.	2005 r.		
do 1 miesiąca	388	349	7,8%	7,5%	-39	-0,3
1 - 3 miesiące	660	722	13,3%	15,5%	62	2,2
3 - 6 miesięcy	527	622	10,6%	13,3%	95	2,7
6 - 12 miesięcy	782	709	15,8%	15,2%	-73	-0,6
12 - 24 miesiące	883	758	17,8%	16,3%	-125	-1,5
powyżej 24 miesięcy	1712	1500	34,6%	32,2%	-212	-2,4
ogółem	4952	4660	100%	100%	x	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MPS-07.

Blisko trzy czwarte osób niepełnosprawnych bezrobotnych, w województwie pomorskim, to osoby posiadające doświadczeniem zawodowe. W końcu 2005 roku 3477 (tj. 74,6%) osób bezrobotnych niepełnosprawnych legitymowało się stażem pracy od 1 roku do 30 lat i więcej. Najwięcej bezrobotnych odnotowano wśród osób ze stażem od 10 – 20 lat pracy (1016 osób, tj. 21,8%). Liczba osób bez stażu pracy i ze stażem do 1 roku wynosiła 1183 osoby, tj. 25,4%. Dane te pokazują, że staż pracy i doświadczenie zawodowe nie są kluczowymi przesłankami umożliwiającymi znalezienie zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne.

W roku 2005 wzrost liczby bezrobotnych niepełnosprawnych dotyczył głównie osób ze stażem pracy do 1 roku (o 149 osób, tj. o 35,4%) oraz ze stażem pracy 30 lat i więcej (o 10 osób, tj. o 7,1%). W pozostałych kategoriach odnotowano zmniejszenie liczby bezrobotnych, największe wśród osób bez stażu pracy (o 226 osób, tj. o 26,9%).

Struktura bezrobotnych niepełnosprawnych według stażu pracy w województwie pomorskim w latach 2004 – 2005

Wyszczególnienie		Bezrobotni niepełnosprawni. Stan na 31 grudnia 2004 r.	Bezrobotni niepełnosprawni. Stan na 31 grudnia 2005 r.	Wzrost/spadek w roku 2005	
		liczba osób		liczba osób	%
Staż pracy ogółem	do 1 roku	421	570	149	35,4%
	1 - 5	844	822	-22	-2,6%
	5 - 10	649	637	-12	-1,8%
	10 - 20	1131	1016	-115	-10,2%
	20 - 30	927	851	-76	-8,2%
	30 lat i więcej	141	151	10	7,1%
	bez stażu	839	613	-226	-26,9%
Ogółem		4952	4660	-292	5,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

W rejestrach powiatowych urzędów pracy dotyczących osób niepełnosprawnych występuje, oprócz kategorii *osoby niepełnosprawne bezrobotne*, również kategoria *osoby niepełnosprawne poszukujące pracy i nie pozostające w zatrudnieniu*.

W województwie pomorskim w końcu grudnia 2005 r. liczba niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu wynosiła 1273 osoby (w końcu 2004 r. – 1249 osób) i stanowiła 49,7% ogółu poszukujących pracy w pomorskim.

Osoby z tej grupy to w większości:

mieszkańcy miast - 896 osób (70,4%),

mężczyźni – 744 osoby (58,4%),

osoby po 45 roku życia - 686 osób (53,9%)

osoby z wykształceniem zasadniczym, gimnazjalnym i poniżej – 1067 osób (83,8%),

osoby ze stażem pracy do 1 roku oraz bez stażu – 691 osób (54,3%),

oraz osoby o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności - 782 osoby (61,4%).

PŁYNNOŚĆ BEZROBOCIA

Informacje o poziomie napływu do bezrobocia (liczba nowozarejestrowanych osób bezrobotnych) oraz o wielkości odpływu z bezrobocia (liczba osób wyłączonych z ewidencji bezrobotnych) pokazują skalę zjawiska zwanym ruchem bezrobotnych. Do oceny natężenia ruchu bezrobotnych można posłużyć się względnymi wskaźnikami odnoszącymi wielkości napływu lub odpływu do przyjętej podstawy porównań. W niniejszej analizie posłużono się²:

1. **Wskaźnikiem płynności (fluktuacji).** „Jest to iloraz liczby bezrobotnych wyrejestrowanych w okresie sprawozdawczym do liczby bezrobotnych zarejestrowanych w tym samym okresie”. Wartość wskaźnika powyżej 100% informuje o zmniejszeniu stanu bezrobocia, tj. wyrejestrowano większą liczbę bezrobotnych niż zarejestrowano, mniejszy od 100% wskazuje, że stan bezrobocia zwiększył się, natomiast równy 100% oznacza, że ruch bezrobotnych nie miał wpływu na stan bezrobocia.
2. **Wskaźnikiem napływu do bezrobocia.** „Jest to iloraz ogólnej liczby włączonych w ciągu badanego okresu do ewidencji bezrobotnych do stanu bezrobotnych w ostatnim dniu okresu poprzedzającego okres badany”.
3. **Wskaźnikiem odpływu z bezrobocia.** „Jest to iloraz liczby bezrobotnych wyrejestrowanych w danym okresie sprawozdawczym do liczby bezrobotnych według stanu na koniec poprzedniego okresu sprawozdawczego”.
4. **Wskaźnikiem odpływu z bezrobocia z tytułu podjęcia pracy/niepotwierdzenia gotowości do pracy.** Jest to iloraz liczby bezrobotnych wyrejestrowanych w tytułu podjęcia pracy/niepotwierdzenia gotowości do pracy w danym okresie sprawozdawczym do liczby bezrobotnych według stanu na koniec poprzedniego okresu sprawozdawczego.
5. **Wskaźnikiem płynności rynku pracy.** „Jest to stosunek liczby bezrobotnych, którzy podjęli pracę w danym okresie sprawozdawczym do liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych w tym okresie”. Wskaźnik ten pozwala określić ile na każdego nowo zarejestrowanego bezrobotnego przypada tych, którzy opuszczają ewidencję bezrobotnych w wyniku podjęcia pracy.

Ponadto, w celu określenia rotacji zasobu bezrobocia wykorzystano **wskaźnik płynności zasobu bezrobocia**³. Jest to relacja sumy napływu i odpływu z bezrobocia w danym okresie do podwojonej liczby bezrobotnych według stanu na koniec poprzedniego okresu sprawozdawczego. Wyższa wartość tego wskaźnika świadczy o zmniejszeniu się czasu pozostawania w zasobie bezrobocia oraz poprawy jego elastyczności.

Wielkość zasobu bezrobocia zależy od relacji zachodzących między strumieniami: napływu do bezrobocia i odpływu z bezrobocia. W przypadku, gdy napływy są wyższe od odpływów z bezrobocia, to zasób ten będzie się zwiększał (zachodzi również relacja odwrotna). Wzrost zasobu bezrobocia może być spowodowany:

- wysokimi napływami do bezrobocia, przy nieco niższych, ale również wysokich odpływach z tego zasobu – bezrobocie ma charakter dynamiczny, a osoby napływające do bezrobocia są w nim krótko;

² Makać W. (1996), *op. cit.*, s. 82-85.

³ Kwiatkowski E., Kucharski L. (2003), *Analiza strumieniowa bezrobocia w Polsce w okresie transformacji*, „Rynek Pracy” nr 4, s. 63.

- umiarkowanymi napływami do bezrobocia i bardzo niskimi odpływami z niego – bezrobocie w tym przypadku jest zasobem stagnacyjnym, w którym udział osób długotrwale bezrobotnych jest stosunkowo dużo⁴.

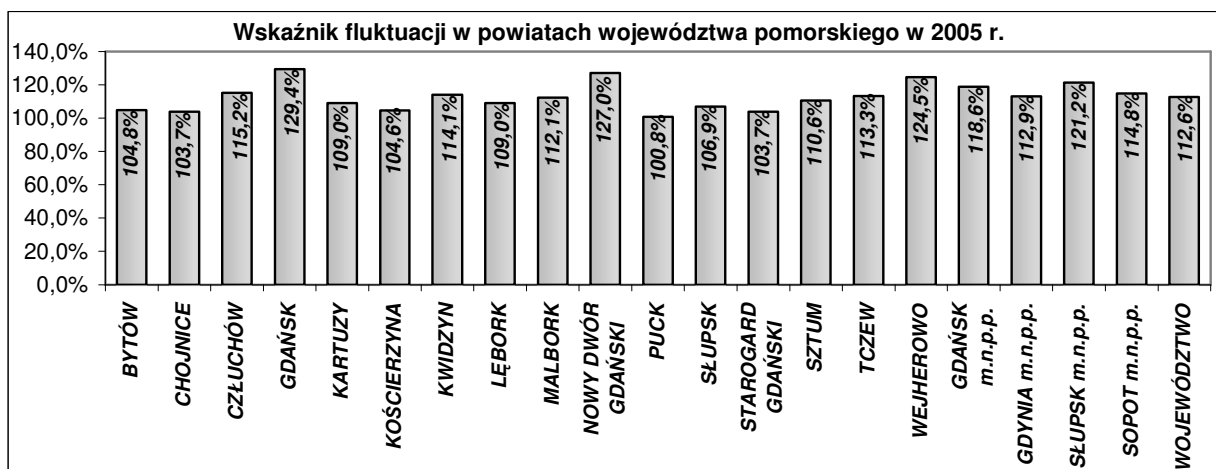
Urzędy pracy województwa pomorskiego zarejestrowały w 2005 roku 157146 osób bezrobotnych, natomiast wyłączyły z ewidencji 176904 osoby, w tym 83936 osób (47,4%) z powodu podjęcia pracy i 56836 osób (32,1%) z tytułu niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy. Wartość wskaźnika fluktuacji w latach 2003 – 2005 w pomorskim kształtowała się powyżej 100% i z roku na rok rosła. Jest to korzystna tendencja, gdyż więcej osób bezrobotnych ubywa niż przybywa (w 2005 r. strumień odpływu był o 12,6% większy niż napływu).

Płynność rynku pracy województwa pomorskiego w latach 2003-2005

Wyszczególnienie	Wielkość zjawiska w roku:			wzrost / spadek (w %)	
	2003	2004	2005	2004	2005
Napływ do bezrobocia	152986	150903	157146	- 1,4%	4,1%
Odpływ z bezrobocia	153213	162770	176904	6,2%	8,7%
w tym:					
Osoby, które podjęły pracę	78397	81282	83936	3,7%	3,3%
Osoby, które nie potwierdziły gotowości do podjęcia pracy	45928	52922	56836	15,2%	7,4%
Wskaźnik fluktuacji	100,1%	107,9%	112,6%	x	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

W 2005 roku wskaźnik fluktuacji we wszystkich powiatach województwa pomorskiego osiągnął poziom powyżej 100% (więcej było odpływów z bezrobocia niż napływów do bezrobocia). Najniższa wartość wskaźnika wystąpiła w powiecie puckim, gdzie odpływy stanowiły tylko 100,8% napływów. Natomiast wysoki poziom wskaźnika fluktuacji obserwowano w powiecie gdańskim (odpływy przewyższyły napływy o 29,4%), nowodworskim (odpływów było więcej o 27,0% niż napływów) oraz wejherowskim (wystąpiło o 24,5% więcej odpływów niż napływów).

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

⁴ Kwiatkowski E., Kucharski L. (2003), *op. cit.*, s. 56.

**Wskaźniki napływów i odpływów z bezrobocia, wskaźniki płynności oraz stopa bezrobocia
w powiatach województwa pomorskiego w latach 2003 – 2005**

Lp.	Powiaty	Wskaźnik odpływu z bezrobocia (w %)			Wskaźnik napływu do bezrobocia (w %)			Stopa bezrobocia (w %)			Wskaźnik płynności zasobu bezrobocia (w %)		
		2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005
1	BYTÓW	76,1	77,4	89,9	71,0	76,8	85,8	35,9	35,9	34,7	73,6	77,1	87,9
2	CHOJNICE	80,4	91,0	98,2	78,9	82,1	94,7	29,7	27,5	26,6	79,7	86,5	96,4
3	CZŁUCHÓW	91,7	91,7	104,2	88,0	82,3	90,4	37,0	34,3	30,8	89,9	87,0	97,3
4	GDAŃSK	71,8	79,2	98,8	72,0	71,0	76,3	22,3	20,6	16,5	71,9	75,1	87,5
5	KARTUZY	70,1	81,9	94,3	77,4	76,1	86,6	21,7	20,9	19,4	73,7	79,0	90,4
6	KOŚCIERZYNA	83,1	91,5	107,3	85,9	85,8	102,6	25,9	24,7	23,6	84,5	88,6	105,0
7	KWIDZYN	96,2	97,0	112,1	93,1	93,8	98,3	25,0	24,7	21,8	94,7	95,4	105,2
8	LĘBORK	66,8	82,3	95,5	60,6	70,1	87,6	34,2	31,0	28,9	63,7	76,2	91,5
9	MALBORK	82,2	89,5	107,3	78,4	84,4	95,7	33,4	32,4	29,5	80,3	87,0	101,5
10	NOWY DWÓR GDAŃSKI	65,6	72,1	89,2	61,7	69,7	70,2	42,1	42,4	37,1	63,7	70,9	79,7
11	PUCK	94,1	95,7	100,6	101,0	100,0	99,8	19,5	20,9	20,5	97,5	97,8	100,2
12	SŁUPSK	70,8	71,8	81,1	67,4	66,0	75,9	36,4	35,2	33,7	69,1	68,9	78,5
13	STAROGARD GDAŃSKI	65,5	64,6	75,8	74,7	66,8	73,1	30,3	30,9	30,0	70,1	65,7	74,5
14	SZTUM	77,1	78,7	93,4	75,9	71,5	84,5	41,1	39,6	37,1	76,5	75,1	88,9
15	TCZEW	82,8	81,6	93,4	88,9	76,9	82,5	29,4	27,4	24,9	85,9	79,2	88,0
16	WEJHEROWO	81,6	85,4	103,1	87,8	78,5	82,8	24,4	23,1	19,1	84,7	82,0	92,9
<i>miasta na prawach powiatu</i>													
17	GDAŃSK	82,5	91,2	109,3	78,8	79,4	92,1	12,7	11,5	9,6	80,6	85,3	100,7
18	GDYNIA	114,1	120,1	133,2	117,5	109,9	118,0	10,5	9,4	8,0	115,8	115,0	125,6
19	SŁUPSK	61,5	67,7	82,9	60,8	62,2	68,4	23,0	22,4	19,5	61,2	64,9	75,7
20	SOPOT	107,2	111,8	125,2	106,1	104,9	109,1	8,9	8,5	7,1	106,6	108,3	117,1
WOJEWÓDZTWO		79,9	85,0	98,5	79,8	78,8	87,5	22,4	21,4	19,3	79,8	81,9	93,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

W porównaniu do roku 2003, w kolejnych latach obserwowany był spadek stopy bezrobocia prawie we wszystkich powiatach województwa pomorskiego (wyjątek stanowiły powiaty: nowodworski, starogardzki i pucki). Spadek ten był spowodowany wzrostem odpływów z bezrobocia (wskaźnik odpływu z bezrobocia zwiększył się) i spadkiem napływów do tego zasobu (wskaźnik napływu do bezrobocia uległ zmniejszeniu). W powiecie puckim i starogardzkim w 2004 r. stopa bezrobocia wzrosła odpowiednio o 1,4 pkt proc. i 0,6 pkt. proc. w porównaniu do roku wcześniejszego, na co miał wpływ między innymi większy napływ do bezrobocia niż odpływ z niego, natomiast w powiecie nowodworskim nastąpił niewielki wzrost stopy bezrobocia o 0,3 pkt proc. pomimo, że odpływy przewyższały napływy do bezrobocia.

W kolejnym - 2005 r. we wszystkich powiatach województwa wskaźnik odpływu z bezrobocia był wyższy niż napływu do tego zasobu. Największa różnica między wskaźnikiem odpływu i napływu do bezrobocia wystąpiła w powiecie gdańskim: 22,5 pkt proc., wejherowskim: 20,3 pkt proc. oraz nowodworskim: 19,0 pkt proc. (wartości różnic odpowiadają procentowym spadkom liczby zarejestrowanych bezrobotnych), co wpłynęło na największy spadek w tych powiatach stopy bezrobocia, odpowiednio o 4,1; 4,0 i 5,3 pkt proc. Natomiast najmniejszą różnicę w wartości wskaźnika odpływu i napływu zaobserwowano w powiecie puckim: 0,8%, starogardzkim: 2,7% oraz chojnickim: 3,5%, dla których wystąpił również najmniejszy spadek stopy bezrobocia odpowiednio o 0,4 i 0,9 pkt proc. w dwóch ostatnich powiatach. Ponadto, we wszystkich powiatach województwa pomorskiego wystąpił w 2005 r.

w porównaniu do roku poprzedniego znaczący wzrost wskaźnika płynności zasobu bezrobocia (w 2004 r. wzrost tego wskaźnika obserwowany był w ponad połowie powiatów). Największą rotacją bezrobotnych charakteryzowały się miasta na prawach powiatu Gdynia i Sopot (najwyższa rotacja w tych powiatach wystąpiła we wszystkich analizowanych latach), natomiast najmniejszą powiat starogardzki, nowodworski, słupski oraz Słupsk.

Osoby wyłączone z ewidencji bezrobotnych z tytułu podjęcia pracy i niepotwierdzenia gotowości do pracy w powiatach województwa pomorskiego w 2005 r.

Lp.	Powiaty	Osoby wyłączone z ewidencji bezrobotnych	Osoby wyłączone z ewidencji bezrobotnych z tytułu podjęcia pracy	(4):(3) w %	Osoby wyłączone z ewidencji bezrobotnych z tytułu niepotwierdzenia gotowości do pracy	(6):(3) w %	Wskaźnik odpływu z bezrobocia z tytułu podjęcia pracy	Wskaźnik odpływu z bezrobocia z tytułu niepotwierdzenia gotowości do pracy
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	BYTÓW	10073	6117	60,7%	1402	13,9%	54,6%	12,5%
2	CHOJNICE	9939	4869	49,0%	3318	33,4%	48,1%	32,8%
3	CZŁUCHÓW	8017	4271	53,3%	1695	21,1%	55,5%	22,0%
4	GDAŃSK	5157	2088	40,5%	1840	35,7%	40,0%	35,2%
5	KARTUZY	6886	3421	49,7%	1802	26,2%	46,9%	24,7%
6	KOŚCIERZYNA	6424	2873	44,7%	2083	32,4%	48,0%	34,8%
7	KWIDZYN	9300	4914	52,8%	2710	29,1%	59,2%	32,7%
8	LĘBORK	7144	3718	52,0%	1683	23,6%	49,7%	22,5%
9	MALBORK	7850	3923	50,0%	2659	33,9%	53,6%	36,3%
10	NOWY DWÓR GDAŃSKI	5257	2484	47,3%	1610	30,6%	42,1%	27,3%
11	PUCK	5332	2628	49,3%	1720	32,3%	49,6%	32,4%
12	SŁUPSK	9883	5615	56,8%	2353	23,8%	46,1%	19,3%
13	STAROGARD GDAŃSKI	10224	5618	54,9%	2372	23,2%	41,7%	17,6%
14	SZTUM	5388	2590	48,1%	1662	30,8%	44,9%	28,8%
15	TCZEW	10059	5107	50,8%	2789	27,7%	47,4%	25,9%
16	WEJHEROWO	11737	4721	40,2%	4791	40,8%	41,5%	42,1%
<i>miasta na prawach powiatu</i>								
17	GDAŃSK	24684	9860	39,9%	9558	38,7%	43,7%	42,3%
18	GDYNIA	13103	4092	31,2%	7421	56,6%	41,6%	75,5%
19	SŁUPSK	8554	4520	52,8%	2218	25,9%	43,8%	21,5%
20	SOPOT	1893	507	26,8%	1150	60,8%	33,5%	76,1%
WOJEWÓDZTWO		176904	83936	47,4%	56836	32,1%	46,7%	31,6%

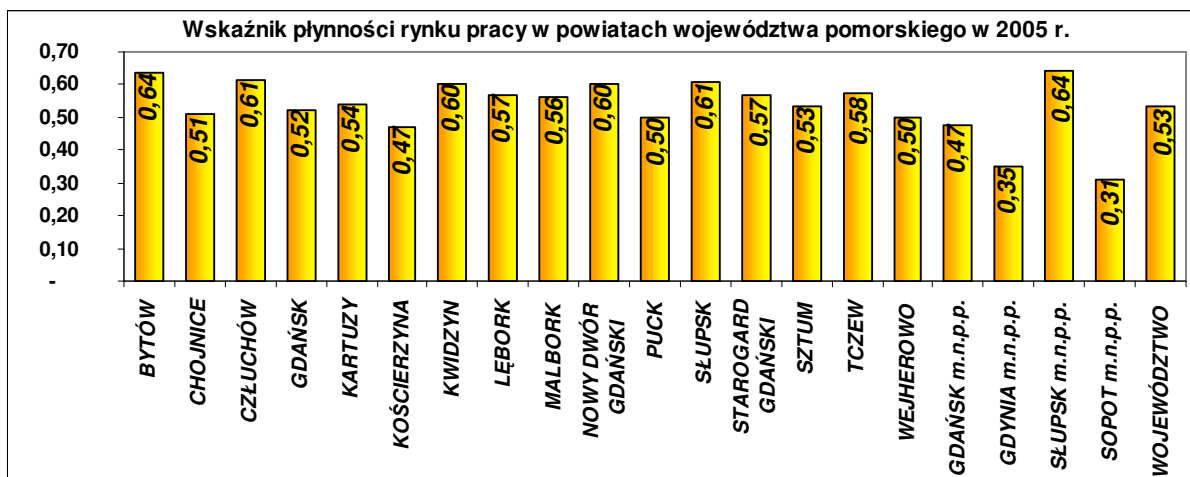
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

W 2005 r. wśród osób wyłączonych z ewidencji bezrobotnych w województwie pomorskim 47,4% stanowili ci, którzy podjęli pracę oraz 32,1%, którzy nie potwierdzili gotowości do pracy. Na podobnym poziomie ukształtowały się wielkości wskaźników odpływu z bezrobocia z tytułu podjęcia pracy (46,7%) oraz niepotwierdzenia gotowości do pracy (31,6%). Powiaty, w których wśród wyłączonych z ewidencji bezrobotnych wystąpił wysoki udział opuszczających rejestr z tytułu podjęcia pracy/niepotwierdzenia gotowości do pracy, charakteryzowały się również wysokim wskaźnikiem odpływu z bezrobocia.

Wśród powiatów o wysokiej stopie bezrobocia (ponad 25%) w 2005 r. wystąpiły istotne różnice w wielkościach ww. wskaźników odpływu. W powiecie bytowskim i człuchowskim wskaźnik odpływu z tytułu podjęcia pracy był na relatywnie wysokim poziomie (odpowiednio 54,6% i 55,5%), przy niskiej

wielkości wskaźnika odpływu z tytułu niepotwierdzenia gotowości do pracy (odpowiednio 12,5% i 22,0%). Powiat słupski i starogardzki charakteryzował się stosunkowo niskim poziomem wskaźnika odpływu z tytułu podjęcia pracy (odpowiednio 46,1% i 41,7%) oraz niepotwierdzenia gotowości do pracy (odpowiednio 19,3% i 17,6%). W powiecie nowodworskim i sztumskim wskaźnik odpływu z tytułu podjęcia pracy był odpowiednio na poziomie 42,1% i 44,9%, natomiast wskaźnik odpływu z tytułu niepotwierdzenia gotowości do pracy zbliżył się do 30%. Natomiast powiat malborski charakteryzował się relatywnie wysokim wskaźnikiem odpływu z tytułu podjęcia pracy (53,6%) oraz niepotwierdzenia gotowości do pracy (36,3%). W pozostałych powiatach o wysokiej stopie bezrobocia, tj. chojnickim i lęborskim zaobserwowano blisko 50% wskaźnik odpływu z powodu podjęcia pracy, natomiast wskaźnik odpływu z tytułu niepotwierdzenia gotowości do pracy był odpowiednio na poziomie 32,8% i 22,5%.

Inaczej kształtował się poziom powyższych wskaźników w przypadku powiatów o najniższej stopie bezrobocia, tj. w Sopocie, Gdyni i Gdańsku. W powiatach tych wskaźnik odpływu z powodu podjęcia pracy był niski (najniższy wśród wszystkich powiatów województwa w Sopocie – 33,5%, Gdyni - 41,6% oraz Gdańsku – 43,7%), natomiast wskaźnik odpływu z tytułu niepotwierdzenia gotowości do pracy był na bardzo wysokim poziomie w przypadku Sopotu i Gdyni (odpowiednio 76,1% i 75,5%), natomiast w Gdańsku osiągnął podobną do wskaźnika odpływu z tytułu podjęcia pracy wielkość 42,3% (zbliżone wielkości ww. wystąpiły również w powiecie wejherowskim).

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

W 2005 r. w powiatach województwa pomorskiego wskaźnik płynności rynku pracy osiągnął poziom poniżej 1, co oznacza, że na każdą osobę nowo zarejestrowaną jako bezrobotna w 2005 r. przypadała mniej niż 1 osoba opuszczająca ewidencję bezrobotnych z tytułu podjęcia pracy. Najwyższy poziom wskaźnika wystąpił w powiecie bytowskim i w Słupsku – 0,64; najniższy w Sopocie – 0,31 oraz Gdyni 0,35. Ponadto w skali województwa wskaźnik ten był na poziomie 0,53 i jest to wielkość zbliżona do lat wcześniejszych (w 2003 r. – 0,51; w 2004 r. – 0,54).

Wśród osób *długotrwale bezrobotnych*⁵ w powiatach województwa pomorskiego zaobserwować można w 2005 r. korzystne wielkości mierników płynności zasobu bezrobocia. Prawie we wszystkich powiatach wskaźnik odpływu z bezrobocia przewyższał wskaźnik napływu do bezrobocia. Jedynie w powiecie puckim wskaźnik napływu do bezrobocia był o 0,6 pkt proc. wyższy niż odpływu z niego. Przewaga odpływów z bezrobocia nad napływami do tego zasobu prawie we wszystkich powiatach (wartości wskaźnika fluktuacji z wyjątkiem powiatu puckiego były wyższe od 100%) wpłynęła na spadek liczby długotrwale bezrobotnych w województwie. Ponadto, w powiecie puckim udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych był najniższy wśród powiatów województwa i wyniósł 57,0%. Najwyższy poziom wskaźnika fluktuacji dla osób długotrwale bezrobotnych zaobserwowano w powiecie gdańskim (138,5%) i był on prawie o 9 pkt. proc. wyższy niż w przypadku kolejnego co do wielkości, który wystąpił w powiecie nowodworskim (129,7%), który również charakteryzował się najwyższym udziałem osób długotrwale bezrobotnych w ogóle bezrobotnych w powiecie (74,9%) oraz najwyższą w województwie stopą bezrobocia (37,1%). Ponadto, wysoki poziom wskaźnika fluktuacji był w powiecie wejherowskim (122,7%) oraz miastach na prawach powiatu aglomeracji trójmiejskiej, tj. Gdańsku (127,4%), Sopocie (124,1%) i Gdyni (121,8%). Znaczna przewaga odpływów nad napływami do bezrobocia w grupie długotrwale bezrobotnych w powiecie gdańskim, nowodworskim i wejherowskim przyczyniła się do najwyższego spadku w tych powiatach w 2005 r. w porównaniu do wcześniejszej liczby zarejestrowanych bezrobotnych (odpowiednio o 22,4%; 19,0% i 20,3%) oraz stopy bezrobocia (odpowiednio o 4,1; 5,3 i 4,0 pkt proc.).

Porównując rotację zasobu bezrobocia długotrwałego w powiatach województwa pomorskiego w 2005 r. można stwierdzić, że najkrócej w tym zasobie pozostawały osoby z Gdańska (wskaźnik płynności wyniósł 85,5%) i niewiele dłużej osoby z powiatu człuchowskiego (wskaźnik płynności był na poziomie 83,9%). Natomiast najmniejszą rotacją w zasobie bezrobocia długotrwałego charakteryzował się powiat starogardzki, dla którego wskaźnik płynności wyniósł 59,3 %.

⁵ **Bezrobotny długotrwale** – oznacza bezrobotnego pozostającego w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy (art. 2 ust 1 pkt 5 Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, Dz. U. Nr 99, poz. 1001 z późn. zm.).

**Wskaźniki płynności, napływów i odpływów z bezrobocia oraz fluktuacji
w grupie osób długotrwale bezrobotnych w powiatach województwa pomorskiego w roku 2005**

Lp.	Powiaty	Wskaźnik płynności zasobu bezrobocia	Wskaźnik odpływu z bezrobocia	Wskaźnik napływu do bezrobocia	Wskaźnik fluktuacji
1	BYTÓW	77,7%	79,5%	75,9%	104,6%
2	CHOJNICE	77,6%	80,3%	75,0%	107,1%
3	CZŁUCHÓW	83,9%	91,2%	76,6%	119,2%
4	GDAŃSK	74,8%	86,9%	62,7%	138,5%
5	KARTUZY	67,0%	70,6%	63,5%	111,2%
6	KOŚCIERZYNA	78,8%	85,0%	72,5%	117,4%
7	KWIDZYN	77,8%	84,8%	70,8%	119,8%
8	LĘBORK	71,1%	76,8%	65,4%	117,5%
9	MALBORK	79,0%	85,7%	72,2%	118,7%
10	NOWY DWÓR GDAŃSKI	70,6%	79,7%	61,4%	129,7%
11	PUCK	76,9%	76,6%	77,2%	99,3%
12	SŁUPSK	61,9%	63,2%	60,7%	104,0%
13	STAROGARD GDAŃSKI	59,3%	60,8%	57,8%	105,2%
14	SZTUM	69,7%	76,0%	63,4%	119,8%
15	TCZEW	69,4%	75,6%	63,2%	119,6%
16	WEJHEROWO	78,0%	86,0%	70,0%	122,7%
<i>miasta na prawach powiatu</i>					
17	GDAŃSK	85,5%	95,8%	75,2%	127,4%
18	GDYNIA	75,9%	83,4%	68,5%	121,8%
19	SŁUPSK	67,7%	69,6%	65,7%	105,9%
20	SOPOT	75,9%	84,0%	67,7%	124,1%
WOJEWÓDZTWO		73,9%	79,5%	68,4%	116,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

Analizując strumień napływu i odpływu z bezrobocia w 2005 r. w grupie *osób do 25 roku życia*⁶ można zauważyć, że w prawie połowie powiatów napływy przewyższały odpływy. Niski poziom wskaźnika fluktuacji zaobserwowano w powiecie słupskim (86,2%), niewiele większy w Słupsku (87,5%) oraz powiecie starogardzkim (88,3%). Natomiast znaczna przewaga odpływów nad napływami do bezrobocia w powyższym zasobie wystąpiła w powiecie gdańskim (wskaźnik fluktuacji był na poziomie 112,5%) oraz nowodworskim (wskaźnik fluktuacji wyniósł 113,9%), jednocześnie przy najniższej rotacji bezrobotnych w ostatnim z wymienionych powiatów (wskaźnik płynności wyniósł 109,1%). Najkrócej w zasobie bezrobotnych osób do 25 roku życia byli mieszkańcy Sopotu i Gdyni, na co wskazuje poziom wskaźnika płynności zasobu bezrobocia, który wyniósł odpowiednio 256,0% i 239,7%. W tych miastach udział bezrobotnych do 25 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych w powiecie był najniższy w województwie, tj. w Sopocie - 6,9% i Gdyni - 11,2%. Wysoka rotacja bezrobotnych do 25 roku życia w Gdyni i Sopocie wpłynęła na to, że płynność zasoby bezrobocia ogółem w tych powiatach w województwie była najwyższa. W pozostałych powiatach rotacja bezrobotnych w wieku do 25 lat była zdecydowanie niższa (kolejną co do wielkości rotacją charakteryzował się powiat kwidzyński, dla którego wskaźnik płynności wyniósł 158,6%).

⁶ W analizie tej kategorii osób nie uwzględniono tych, którzy zostali wyłączeni z ewidencji bezrobotnych z tytułu ukończenia 25 roku życia.

**Wskaźniki płynności, napływów i odpływów z bezrobocia oraz fluktuacji
w grupie osób bezrobotnych w wieku do 25 lat w powiatach województwa pomorskiego w 2005 r.**

Lp.	Powiaty	Wskaźnik płynności zasobu bezrobocia	Wskaźnik odpływu z bezrobocia	Wskaźnik napływu do bezrobocia	Wskaźnik fluktuacji
1	BYTÓW	124,8%	120,0%	129,5%	92,7%
2	CHOJNICE	142,4%	137,1%	147,6%	92,9%
3	CZŁUCHÓW	142,1%	142,2%	142,0%	100,1%
4	GDAŃSK	131,2%	138,9%	123,5%	112,5%
5	KARTUZY	138,1%	134,9%	141,4%	95,4%
6	KOŚCIERZYNA	150,5%	146,2%	154,8%	94,5%
7	KWIDZYN	158,6%	164,0%	153,1%	107,2%
8	LĘBORK	145,5%	144,0%	147,1%	97,9%
9	MALBORK	157,5%	157,6%	157,3%	100,2%
10	NOWY DWÓR GDAŃSKI	109,1%	116,2%	102,0%	113,9%
11	PUCK	142,8%	138,5%	147,2%	94,1%
12	SŁUPSK	111,0%	102,8%	119,2%	86,2%
13	STAROGARD GDAŃSKI	119,4%	112,0%	126,9%	88,3%
14	SZTUM	132,0%	132,0%	132,0%	100,1%
15	TCZEW	131,9%	132,9%	130,9%	101,5%
16	WEJHEROWO	137,6%	142,4%	132,7%	107,3%
<i>miasta na prawach powiatu</i>					
17	GDAŃSK	153,1%	154,7%	151,4%	102,2%
18	GDYNIA	239,7%	245,6%	233,7%	105,1%
19	SŁUPSK	138,0%	128,9%	147,2%	87,5%
20	SOPOT	256,0%	261,6%	250,3%	104,5%
WOJEWÓDZTWO		140,7%	139,6%	141,9%	98,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania o rynku pracy MGtP-01.

Miary określające płynność zasobu bezrobocia, dla grupy *osób powyżej 50 lat* były w 2005 r. na niższym poziomie niż dla bezrobotnych długotrwale i do 25 lat. Tylko w trzech powiatach (gdańskim, człuchowskim i wejherowskim) i trzech miastach na prawach powiatów (Gdańsku, Gdyni i Sopocie) wskaźnik fluktuacji osiągnął wartość powyżej 100%, czyli odpływy przewyższyły napływy do bezrobocia. Niewielka przewaga odpływów nad napływami do bezrobocia osób powyżej 50 roku życia w powyższych powiatach oraz znaczna przewaga napływów nad odpływami w pozostałych powiatach spowodowała wzrost liczby bezrobotnych w tej grupie osób. Wśród powiatów województwa pomorskiego bardzo niskie wskaźniki płynności wystąpiły w powiecie starogardzkim, tj. wskaźnik płynności zasobu bezrobocia wyniósł 52,3%, wskaźnik odpływu z bezrobocia 46,4%, wskaźnik napływu do bezrobocia 58,2% oraz wskaźnik fluktuacji 79,6%. Oznacza to, że w tym powiecie rotacja w zasobie bezrobocia jest mała. Należy zaznaczyć, że w powiecie starogardzkim udział bezrobotnych powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2005 r. był jednym z najniższych (12,7%). Najwyższą płynnością w grupie bezrobotnych powyżej 50 roku życia charakteryzowały się osoby z Gdyni (97,0%). Również wysoki wskaźnik płynności zasobu bezrobocia (w porównaniu do wielkości w innych powiatach) wystąpił w Sopocie (92,4%) oraz w powiatach: chojnickim (89,4%), malborskim (89,0%) i człuchowskim (88,1%). W trójmieście w 2005 r. wystąpił wysoki poziom wskaźników płynności przy jednoczesnym najwyższym wśród powiatów województwa udziale bezrobotnych powyżej 50 roku życia (w Sopocie – 28,6%, Gdańsku – 23,5% i Gdyni – 21,3%).

Wskaźniki płynności, napływów i odpływów z bezrobocia oraz fluktuacji w grupie osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat w powiatach województwa pomorskiego w roku 2005

Lp.	Powiaty	Wskaźnik płynności zasobu bezrobocia	Wskaźnik odpływu z bezrobocia	Wskaźnik napływu do bezrobocia	Wskaźnik fluktuacji
1	BYTÓW	84,5%	81,2%	87,8%	92,4%
2	CHOJNICE	89,4%	85,5%	93,3%	91,7%
3	CZŁUCHÓW	88,1%	89,5%	86,6%	103,3%
4	GDAŃSK	68,9%	72,1%	65,7%	109,7%
5	KARTUZY	67,2%	63,2%	71,3%	88,6%
6	KOŚCIERZYNA	65,3%	59,2%	71,3%	83,0%
7	KWIDZYN	74,7%	69,3%	80,1%	86,5%
8	LĘBORK	70,2%	66,9%	73,4%	91,2%
9	MALBORK	89,0%	86,0%	92,1%	93,4%
10	NOWY DWÓR GDAŃSKI	76,3%	76,0%	76,5%	99,3%
11	PUCK	75,2%	62,4%	87,9%	71,0%
12	SŁUPSK	74,6%	70,0%	79,3%	88,2%
13	STAROGARD GDAŃSKI	52,3%	46,4%	58,2%	79,6%
14	SZTUM	74,8%	70,8%	78,7%	90,0%
15	TCZEW	68,0%	64,1%	71,8%	89,3%
16	WEJHEROWO	71,7%	72,7%	70,6%	102,9%
<i>miasta na prawach powiatu</i>					
17	GDAŃSK	77,9%	78,1%	77,6%	100,6%
18	GDYNIA	97,0%	97,7%	96,4%	101,3%
19	SŁUPSK	65,5%	60,9%	70,2%	86,7%
20	SOPOT	92,4%	94,1%	90,7%	103,8%
WOJEWÓDZTWO		76,4%	74,0%	78,8%	93,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania o rynku pracy MGIP-01.

W 2004 r. na wsi nie we wszystkich powiatach województwa pomorskiego odpływy przewyższały napływy do bezrobocia. Wskaźnik fluktuacji poniżej 100% zaobserwowano w powiecie starogardzkim (93,4%) oraz puckim (97,9%). W 2005 r. sytuacja uległa poprawie, zasób bezrobocia we wszystkich powiatach charakteryzował się przewagą odpływów nad napływami. Najwyższy wskaźnik fluktuacji wystąpił w powiecie gdańskim (131,3%) oraz nieco mniejszy w powiecie nowodworskim (125,4%) i wejherowskim (124,3%), czyli w powiatach, w których wystąpił największy spadek zarejestrowanych bezrobotnych i stopy bezrobocia. Porównując stopę odpływów z bezrobocia w 2005 r. w odniesieniu do roku wcześniejszego można stwierdzić, że we wszystkich powiatach nastąpił jej wzrost. Natomiast w przypadku stopy napływu do bezrobocia, w niektórych powiatach, zauważalny był jej spadek, tj. w powiecie kwidzyńskim o 1,2 pkt proc. oraz tczewskim o 0,4 pkt proc.

W 2005 r. w porównaniu do roku 2004 poprawie uległa również rotacja w zasobie bezrobocia na wsi, czyli skrócił się czas pozostawania w tym zasobie. Zarówno w roku 2004, jak i 2005 wysokie wartości wskaźnika płynności zasobu bezrobocia w porównaniu do innych powiatów województwa pomorskiego wystąpiły w powiatach kościerskim (odpowiednio 83,5 % i 98,3 %), puckim (87,1% i 94,3%) oraz człuchowskim (82,0% i 91,2%).

**Wskaźniki płynności, napływów i odpływów z bezrobocia oraz fluktuacji na wsi
w powiatach województwa pomorskiego w latach 2004 – 2005**

Lp.	Powiaty	2004 r.				2005 r.			
		Wskaźnik płynności zasobu bezrobocia	Wskaźnik odpływu z bezrobocia	Wskaźnik napływu do bezrobocia	Wskaźnik fluktuacji	Wskaźnik płynności zasobu bezrobocia	Wskaźnik odpływu z bezrobocia	Wskaźnik napływu do bezrobocia	Wskaźnik fluktuacji
1	BYTÓW	67,1%	68,0%	66,3%	102,5%	77,3%	79,5%	75,2%	105,6%
2	CHOJNICE	73,9%	77,6%	70,2%	110,5%	83,0%	84,3%	81,7%	103,3%
3	CZŁUCHÓW	82,0%	86,6%	77,5%	111,8%	91,2%	97,4%	85,0%	114,5%
4	GDAŃSK	71,2%	74,5%	67,8%	109,8%	81,3%	92,2%	70,3%	131,3%
5	KARTUZY	75,9%	78,7%	73,0%	107,9%	88,1%	91,3%	84,9%	107,5%
6	KOŚCIERZYNA	83,5%	85,4%	81,6%	104,7%	98,3%	99,7%	96,9%	102,9%
7	KWIDZYN	82,4%	83,2%	81,6%	102,0%	86,9%	93,3%	80,4%	116,0%
8	LĘBORK	67,4%	72,1%	62,7%	114,9%	85,6%	88,2%	83,1%	106,2%
9	MALBORK	73,8%	76,2%	71,3%	106,9%	83,2%	89,0%	77,3%	115,2%
10	NOWY DWÓR GDAŃSKI	63,3%	65,1%	61,5%	105,8%	75,6%	84,1%	67,0%	125,4%
11	PUCK	87,1%	86,2%	88,0%	97,9%	94,3%	95,1%	93,5%	101,7%
12	SŁUPSK	62,0%	64,8%	59,3%	109,2%	71,8%	74,1%	69,6%	106,4%
13	STAROGARD GDAŃSKI	59,1%	57,1%	61,1%	93,4%	67,8%	69,2%	66,5%	104,1%
14	SZTUM	63,1%	65,9%	60,3%	109,4%	76,6%	81,3%	71,9%	113,1%
15	TCZEW	65,3%	65,5%	65,1%	100,6%	69,2%	73,8%	64,7%	114,0%
16	WEJHEROWO	73,1%	77,0%	69,2%	111,3%	84,4%	93,6%	75,3%	124,3%
	WOJEWÓDZTWO	70,5%	72,6%	68,4%	106,1%	80,6%	84,7%	76,4%	110,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania o rynku pracy MGİP-01.

PODSUMOWANIE

1. W roku 2005 na rynku pracy w województwie pomorskim utrzymywała się tendencja korzystnych zmian, zapoczątkowana w 2003 roku. W porównaniu do roku 2004 liczba bezrobotnych w pomorskim zmniejszyła się o 19,8 tys. osób i na koniec grudnia 2005 wynosiła 159,9 tys. osób.
2. Wśród województw w Polsce, pomorskie odnotowało w skali roku najwyższy względny spadek liczby bezrobotnych tj. o 11% (spadek w kraju wynosił 7,6%), w związku z tym pozycja pomorskiego pod względem liczby bezrobotnych na tle kraju poprawiła się.
3. Charakterystyczną cechą bezrobocia w pomorskim w roku 2005, jak i poprzednich latach, jest sezonowość kształtowania się liczby bezrobotnych. W początkowych miesiącach roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych jest większa od przeciętnej, natomiast od czerwca obserwowane jest mniejsze bezrobocie w odniesieniu do przeciętnej.
4. Stopa bezrobocia w grudniu 2005 r. w pomorskim ukształtowała się na poziomie 17,6% i w porównaniu do grudnia roku 2004 zmniejszyła się o 2,1 pkt. proc. Był to jeden z najwyższych spadków stopy bezrobocia wśród województw w Polsce. W kraju stopa bezrobocia wynosiła 17,6%, jej spadek w stosunku do roku 2004 był niższy niż w pomorskim i wynosił 1,4 pkt proc.
5. Spadek liczby bezrobotnych jak i stopy bezrobocia w ciągu 12-mcy 2005 r. wystąpił we wszystkich 20 powiatach województwa. Utrzymało się w pomorskim wyraźne terytorialne zróżnicowanie skali bezrobocia. Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach: sztumskim i nowodworskim - 37,1%, a najniższą w Sopocie 7,1%.
6. Charakterystyczną cechą bezrobocia w województwie pomorskim jest nadreprezentacja kobiet wśród ogółu bezrobotnych. Tempo spadku liczby bezrobotnych kobiet w ostatnich 2 latach było wolniejsze niż mężczyzn, w związku z czym odsetek kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych rósł i w końcu 2005 r. wyniósł 56,5% (w kraju 53,6%).
7. Wśród bezrobotnych w pomorskim dominują mieszkańcy miast, udział ich w końcu 2005 r. wynosił 55,3%. Odnotowano jednakże, że w ostatnich dwóch latach tempo spadku liczby bezrobotnych na wsi było wolniejsze niż w miastach, stąd udział mieszkańców wsi sukcesywnie rósł (podobny trend występował również w kraju).
8. W województwie pomorskim osoby bezrobotne to w dużej mierze ludzie młodzi. Mimo 14% spadku w porównaniu do roku 2004, liczba zarejestrowanych bezrobotnych poniżej 34 lat wynosiła w końcu 2005 r. - 79,5 tys. osób, co stanowiło prawie 50% ogółu bezrobotnych. Bezrobotnych w wieku 18-24 lata odnotowano w pomorskim - 35,7 tys. osób, z czego ponad 50% to mieszkańcy terenów wiejskich.
9. Bezrobotni w pomorskim to w większości osoby słabo wykształcone. Łączna liczba bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym i poniżej wynosiła w 2005 roku 108,5 tys. osób, co stanowiło 67,9% ogółu bezrobotnych. Najmniejszy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych miały osoby z wykształceniem wyższym (4,6%). W porównaniu do roku 2004 spadek liczby bezrobotnych odnotowano na wszystkich poziomach wykształcenia, jednakże najmniejszy wśród osób z wykształceniem średnim

ogólnokształcącym i wyższym, co utrzymało tendencję wzrostową udziału tych kategorii w ogólnej liczbie bezrobotnych.

10. W końcu 2005 r. ponad połowa bezrobotnych (80,0 tys.) w regionie pomorskim przebywała bez pracy powyżej 12 miesięcy, z czego 55,3 tys. to osoby nie pracujące ponad 2 lata. W porównaniu do roku 2004 największy spadek odnotowała grupa bezrobotnych przebywająca bez pracy od 12 do 24 miesięcy (o 24,4%), zmniejszył się także jej udział w ogólnej liczbie bezrobotnych regionu.

11. Ponad 30% bezrobotnych w pomorskim to osoby bez stażu pracy oraz ze stażem do 1 roku. W porównaniu do roku 2004 niewielki wzrost liczby bezrobotnych wystąpił tylko wśród osób ze stażem 30 lat i więcej, w pozostałych kategoriach odnotowano spadek liczby bezrobotnych.

12. Istotnym problemem na Pomorzu są bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy, m.in. osoby długotrwale bezrobotne, do 25 roku życia oraz po 50 roku życia. Osoby te są w większości słabo wykształcone (wykształceniem niższym niż średnie ogólnokształcące legitymowało się 73,1% osób długotrwale bezrobotnych, 55,8% osób do 25 roku życia oraz 76,3% bezrobotnych powyżej 50 roku życia).

- Osoby długotrwale bezrobotne stanowiły 64,7% (103,5 tys. osób) ogółu bezrobotnych województwa. Największe natężenie bezrobocia długotrwałego odnotowano w powiecie nowodworskim - 74,9%, sztumskim - 70,8% oraz bytowskim - 69,6%, czyli w powiatach o najwyższej stopie bezrobocia.

- Bezrobotni do 25 roku życia stanowili 22,3% (35,7 tys. osób) ogółu bezrobotnych w pomorskim. Największy odsetek tej grupy bezrobotnych (powyżej 30%) odnotowano w powiecie kartuskim i kościerskim, najmniejszy w miastach na prawach powiatu (poniżej 20%). Cechą charakterystyczną dla tej grupy bezrobotnych było bardzo słabe doświadczenie zawodowe - ponad 60% bezrobotnych stanowiły osoby bez stażu pracy i ze stażem do 1 roku. Brak doświadczenia zawodowego i niski poziom wykształcenia młodych bezrobotnych wpłynął na czas pozostawania przez nich bez pracy. W końcu grudnia 2005 roku 30,5% bezrobotnych do 25 roku życia pozostawało bez pracy powyżej 12 miesięcy.

- Bezrobotnych powyżej 50 roku życia odnotowano 16,2% (25,9 tys. osób) ogółu w regionie. Największy odsetek bezrobotnych tej kategorii wiekowej wystąpił w miastach na prawach powiatu, najmniejszy w powiecie kartuskim i kościerskim (odwrotnie niż wśród bezrobotnych do 25 roku życia). Wiek, niska mobilność oraz słaby poziom wykształcenia osób powyżej 50 lat, to główne czynniki, które spowodowały, że prawie połowa z tych osób pozostawała bez pracy dłużej niż 24 miesiące.

13. W roku 2005 liczba bezrobotnych niepełnosprawnych zmniejszyła się o 292 osoby (o 5,9%) i wynosiła 4660 osób. Spadek dotyczył głównie osób bezrobotnych o lekkim stopniu niepełnosprawności (o 11,3%), zwiększeniu uległa natomiast liczba osób bezrobotnych o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (o 26,5%).

- Udział osób bezrobotnych niepełnosprawnych w ogólnej liczbie bezrobotnych województwa pomorskiego w porównaniu do roku 2004 wzrósł o 0,1 pkt proc. i wynosił 2,9% (w tym ponad 80% to osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności). W porównaniu do roku poprzedniego udział osób z lekkim stopniem niepełnosprawności w ogólnej liczbie bezrobotnych niepełnosprawnych zmniejszył się o około 5 pkt proc. na rzecz wzrostu udziału osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

- Odnotowano ponadto, że osoby niepełnosprawne bezrobotne to w 50,7% kobiety oraz w 67,3% mieszkańcy miast.

- W końcu 2005 r. w województwie pomorskim wśród bezrobotnych niepełnosprawnych dominowały osoby w wieku 45 – 54 lata oraz osoby młode od 18 – 34 lat. W porównaniu do roku 2004 wystąpił spadek liczby bezrobotnych niepełnosprawnych we wszystkich grupach wiekowych, z wyjątkiem osób 55-59/60 lat.

- Ponad trzy czwarte niepełnosprawnych bezrobotnych stanowiły osoby, które ukończyły co najwyżej zasadniczą szkołę zawodową, natomiast osób z wykształceniem wyższym odnotowano jedynie 2,2%.

- W roku 2005 r. wśród bezrobotnych niepełnosprawnych prawie połowa (2258 osób) pozostawała bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy, z tego 1500 osób nie pracowało ponad 2 lata.

- W końcu 2005 r. w województwie pomorskim odnotowano 1273 osoby niepełnosprawne zarejestrowane w ewidencjach urzędów pracy jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu. Odnotowano, że byli to w większości mężczyźni, osoby powyżej 45 roku życia, osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz osoby charakteryzujące się krótkim lub brakiem stażu pracy.

14. Analiza płynności bezrobocia wykazała, że w latach 2003-2005 zasób bezrobocia w województwie pomorskim nie miał charakteru stagnacyjnego, ale nie był jeszcze dynamiczny. Występujący w tym okresie we wszystkich powiatach województwa wzrost wskaźników napływów i odpływów świadczy o rosnącej rotacji osób w zasobie bezrobocia (zwłaszcza wśród osób młodych - do 25 lat, dla których wskaźniki płynności były zdecydowanie wyższe niż dla innych grup bezrobotnych).

15. W województwie pomorskim w latach 2003 – 2005 odpływy z bezrobocia były wyższe od napływów do tego zasobu. W 2003 r. przewaga odpływów nad napływami wynosiła tylko 0,1%, natomiast w 2005 r. odpływ z bezrobocia był o 12,6 % wyższy niż napływ do tego zasobu.

16. W 2005 r. największe różnice między wskaźnikami odpływów z bezrobocia a wskaźnikami napływów do tego zasobu wystąpiły w powiecie gdańskim, wejherowskim i nowodworskim (zwłaszcza w grupie długotrwale bezrobotnych i zamieszkałych na wsi), co miało wpływ na najwyższy w tych powiatach spadek stopy bezrobocia wśród powiatów województwa..

17. W województwie pomorskim w 2005 r., relacja liczby osób wyłączonych z ewidencji bezrobotnych do liczby osób zarejestrowanych w tym okresie wyniosła 0,53. Oznacza to, że na każdego nowo zarejestrowanego bezrobotnego przypada około pół osoby wyłączonej z ewidencji z tytułu podjęcia pracy (podobną wielkość powyższej relacji zaobserwowano również w 2003 i 2004 roku).